

הישיבה השלוש-מאות-ושלושים של הכנסת התשיעית

יום רביעי, כ"א אייר תש"ם (7 מאי 1980)

ירושלים, הכנסת, שעה 11:02

א. שאלות ותשובות

הי"ר ש. ארבל-אלמזלינו :

הגני מתכבד לתת את ישיבת הכנסת. נפתח בשאלות ותשובות.

3867. תיקון הליקויים בתמיכה באלמנות שאירים

חברת-הכנסת ח. גרסמן שאלה את שר העבודה והרווחה ביום ט"ו בסיון תשל"ט (11 ביוני 1979) :

בדברך בכנסת הודעת כי צוות שמזנה באחרונה המליץ על תיקון הליקויים בתמיכה באלמנות שאירים. עד כה לא נמסר כי הוחל במימוש המלצות אלו.

אבקש להשיב לי :

א. מה הן המלצות לתיקון הליקויים בתמיכה באלמנות שאירים ?

ב. האם בוצעו המלצות הצוות עד כה ?

ג. אם לא, מתי בדעת משרד לבצע את תיקון הליקויים ?

תשובת שר-העבודה והרווחה י. כ"ץ :

(לא הוקראה, נמסרה לפרוטוקול)

לשאלות א, ב ו-ג : המלצות הועדה התמקדו בשני תחומים עיקריים — א. העלאת רמת הקיצבאות לאלמנות שאירים נדונה כידוע בוועדת העבודה והרווחה של הכנסת ועל-פי המלצתה נקבע בתיקון מס' 39 לחוק הביטוח הלאומי שקיצבת אלמנה אם לילד תוגדל תחל מיום 1 באפריל 1980 ; ב. בתחומי השיקום המקצועי והחברתי יוקעלו בשנה זו שני פרויקטים נסיוניים, האחד בנושא ייעוץ משפטי לאלמנות והשני בתחום הייעוץ החברתי. פרויקטים אלה, הנערכים על-ידי אירגונים וולונטאריים, מיועדים לפתח את הכלים להפעלת שירותים אלה בעתיד. כמו כן נקבעו הקלות מיוחדות לסידור ילדי משפחות חד-הוריות במעונות ילדים. מיגוון ועדת קבע ליישום המלצות הועדה בהשתתפות נציגות משרדנו, המוסד לביטוח לאומי ואירגון אלמנות שאירים.

4508. הגידול במספר הילדים במצוקה והטיפול בהם

חברת-הכנסת י. יצחקי שאל את סגן ראש הממשלה י. דיין ביום ג' בתשרי תש"ם (21 באוקטובר 1979) :

בדו"ח ועדת ראש הממשלה לילדים ובני נוער במצוקה, יוני 1973, הגיע הצוות לשלוש מסקנות עיקריות המתייחסות לאופיה ולגדלה של האוכלוסיה הנחונה במצוקה : מספר הילדים שבמשפחות המצויות במצוקה מגיע ל-160 אלף ; קיים ריכוז מרבי של הילדים הנחונים במצוקה בין יוצאי אסיה ואפריקה ; מסתמנת מגמה של גידול בריכוז ילדים אלה בערים הגדולות לעומת ריכוזם בערים הקטנות יותר בישראל. מחקר שנערך על-ידי

המוסד לביטוח לאומי מגלה כי שכרן של 142 אלף משפחות, המוגנות למעלה מחצי מיליון נפש ובתוכן 236 אלף ילדים, מאפשר להן לחיות ברמה שהיא מתחת לקו העוני.

אבקש מסגן ראש הממשלה להשיב לי :

1. כיצד ניתן להסביר את הגידול המדהים שחל במספר המשפחות הנחונות במצוקה ?

2. מה מתכוון משרדך לעשות בעניין זה בשנת תש"ם ?

3. כיצד יוציא פרויקט הרווחה, שהיגך עומד בראשו, 236 אלף ילדים ממעגל קו העוני ?

שר-העבודה והרווחה י. כ"ץ :

הגני מתכבד להשיב על השאלות הנ"ל שהעברה אלי על-ידי סגן ראש הממשלה, הפרופ' יגאל דיין : אף שהייתי שמח לתווך על התשובה אני חייב להפנות את השואל הנכבד לתשובתי לשאלות מס' 4507 ו-4516 באותו עניין, שניתנה ביום ו' בטבת תש"ם, 26 בדצמבר 1979.

רב שילנסקי (הליכוד) :

נתקבלה אתמול החלטה חדשה בוועדת הכנסת.

שמואל טולידאנו (התנועה לשינוי ויזמה) :

אבל היא טרם נכנסה לתוקף.

הי"ר ש. ארבל-אלמזלינו :

אילו התיקון שנתקבל היה נכנס לתוקף הייתי מבקשת מתכבד השר להשיב.

שר-העבודה והרווחה י. כ"ץ :

אילו התיקון היה נכנס לתוקף הייתי משיב בלי להתווכח.

הי"ר ש. ארבל-אלמזלינו :

מאתר ששאלתה כואת לא היתה היום, אי-אפשר לבקש להשיב עליה. רשות לשאלה נוספת לחברת-הכנסת יצחקי.

יצחק יצחקי (הליכוד) :

אולי מכן השר לחזור על התשובה ?

שר-העבודה והרווחה י. כ"ץ :

לצערי לא הבאתי עמי את התזמור באותו עניין אבל אני מבטיח לך שאעביר לך אישית תשובה על השאלתה החשובה מאוד, להעתיק.

הי"ר ש. ארבל-אלמזלינו :

אפילו אם לא נתקבל תיקון בתקנון הייתי מבקשת משר העבודה שבפעם הבאה, אם הוא מתבקש להשיב

4. כמה מהן משרתות במקום מגוריהן וכמה מחוץ למקום מגוריהן?

5. מה היא רשימת הישובים שבהם משרתות בנות בשירות לאומי ובאלו תפקידים?

תשובת שר-העבודה והרווחה י. כ"ן:
(לא הוקראה, נמסרה לפרוטוקול)

לשאלה 1: 1,300 בנות, בוגרות כיתה י"ב, פועלות השנה במסגרת השירות הלאומי.

לשאלה 2: שנה ואר שנתיים.

לשאלה 3: כל מתנדבת מקבלת דמי כיס בסך 2,300 לירות לחודש. האגודה להתנדבות בעם דואגת לדיור ולכלכלה לבנות וכן מממנת את הוצאות הנסיעה של המתנדבות לחופשה, אחת לחודש.

לשאלה 4: 80%—85% מהבנות משרתות מחוץ למקום מגוריהן.

לשאלה 5: הריני מעביר לחברת-הכנסת נמיר את רשימת הישובים שבהם פועלות הבנות וכן את פירוט תחומי פעולתן.

5516. מצוקת הדיור של הסטודנטים בבית-הספר הארצי להנדסאים

חברת-הכנסת א. נמיר שאלה את שר החינוך והתרבות ביום כ"ז בשבט תש"ם (13 בפברואר 1980):

בבית-הספר הארצי להנדסאים בחיפה לומדים מאות תלמידים שאינם תושבי חיפה, רבים מהם הם בני משפחות מעוטות יכולת ואינם יכולים לעמוד בתשלום שכר הדירה הנדרש בשוק הדירות בחיפה. לרשות בית-הספר עומדים 20 חדרים במעונות הסטודנטים של הטכניון אך הביקוש הוא ל-500 חדרים לערך מדי שנה.

בקשר לכך אודה לשר אם ישיב לי:

1. האם התכנון לעיל הם נכונים?

2. אם כן, מה ניתן לעשות כדי לפתור את מצוקת הדיור של הסטודנטים הלומדים בבית-הספר הארצי להנדסאים?

3. האם ניתן להקצות מקומות לאלה מבין הסטודנטים שהם חיילים משוחררים במסגרת המעונות לחיילים משוחררים בחיפה?

תשובת שר-העבודה והרווחה י. כ"ן:
(לא הוקראה, נמסרה לפרוטוקול)

לשאלות 1, 2 ו-3: א. מערכת ההכשרה של הנדסאים וטכנאים מונה כיום 12,000 לומדים במוסדות המפורזים ברחבי הארץ. מצב זה מאפשר לרוב הלומדים להגיע אל בית-הספר וחזרה באותו יום ומשרדנו מסייע בהוצאות הנסיעה. עובדה זו מצמצמת את ההזדקקות של הסטודנטים למעונות; ב. לפני שביעות מספר סוכם עם הגהלת הטכניון על הגדלת מספר החדרים במעונות הסטודנטים וכי הקריטריונים לאישור חדרים במעונות יהיו זהים לכל הלומדים במסגרת הטכניון והמכון הטכנולוגי; ג. כמו כן נבחנת אפשרות להקים למטרה זו מבנה נוסף בשטח הטכניון. חכנית זו נתקלת בשלב זה בקשיים בגלל הצימצומים בתקציב המשרד.

על שאלתה והתשובות לה ניתנו בישיבות קודמות, ישיב לחבר הכנסת באותה ישיבה. התשובה על שאלתה זו ניתנה לפני חודשיים.

שר-העבודה והרווחה י. כ"ן:

זו שאלתה שהוגשה לפני זמן רב ועניתי עליה. היא העברה גם לסגן ראש הממשלה והוא ביקשני להשיב. לכן כאן רק ציינתי שניתנה התשובה. בגלל כבודם של השואל והשואלת הייתי שמח לחזור על התשובה.

4800. מעקב אחר השימוש בקיצבה המיוחדת לנכים

חברת-הכנסת ש. שטרן-קטן שאלה את שר העבודה והרווחה ביום ו' בכסלו תש"ם (27 בנובמבר 1979):

בתקנות הביטוח הלאומי (מתן שירותים מיוחדים לנכים), תשל"ט—1978, נקבע בתקנה 12 כי המוסד לביטוח לאומי יקים מעקב מזמן לזמן על השימוש בקיצבה המיוחדת. בדיון בתקנות אלה בוועדת העבודה והרווחה הוחלט כי המעקב על אופן השימוש בקיצבה המיוחדת על-ידי הנכה וכן על מצבו של הנכה ייעשה על-ידי העובדים הסוציאליים שבמקום מגוריו של הנכה ובתיאום עם המוסד לביטוח לאומי. כן הוחלט כי המעקב האמור ייעשה לפחות פעם אחת ב-8 חודשים.

אודה לכבוד השר אם ישיב לי:

א. האם ניתנו ההוראות המתאימות בנושא זה לשירותים הסוציאליים והמקומיים?

ב. האם מתבצע המעקב האמור ומה הן תוצאותיו?

תשובת שר-העבודה והרווחה י. כ"ן:
(לא הוקראה, נמסרה לפרוטוקול)

לשאלות א וב: 1. משרד העבודה והרווחה והמוסד לביטוח לאומי פרעלים להבטחת טיפול מתואם במעקב אחר השימוש בקיצבה מיוחדת לנכים; 2. הודעות על מתן שירותים מיוחדים לנכים מועברות באופן שוטף למחלקות לשירותים חברתיים במקומות מגוריהם של הנכים; 3. משרד העבודה והרווחה והמוסד לביטוח לאומי יבצעו בדיקה מדגמית מפורטת לגבי נכים מקבלי קיצבה ואופן השימוש בה.

5284. שירותן הלאומי של הבנות המשתחררות בשירות בצ"ח מטעמי דת

חברת-הכנסת א. נמיר שאלה את שר העבודה והרווחה ביום כ"ה בטבת תש"ם (14 בינואר 1980):

בתשובה לשאלתה שלי, מיום 27 בנובמבר 1979, בקשר לבנות המשתחררות משירות בצ"ח מטעמי דת אמר סגן שר הבטחון ביום 26 בדצמבר 1979, כי 28% מהבנות חייבות הגיוס שוחררו מטעמי דת — עלייה של 7% לעומת השנה החולפת.

בקשר לאינפורמציה זו אבקש מאת השר להשיב לי:

1. כמה מתוך קבוצת משוחררות אלו משרתות בשירות הלאומי — במספרים ובאחוזים?

2. מהו משך שירותן בשירות לאומי?

3. אזה גם תנאי שירותן — דיור, כלכלה, ביגוד וכסף מזומן?

ואודה לשר אם ישיב לי :

1. האם אכן הובטחו לעולים אלה קודם עלייתם 21 חודשי עבודה בשכר המקובל בארץ בנוסף לסיוע הניתן לכלל העולים החדשים ?

2. אם כן, מדוע אין הממשלה עומדת בהבטחה זו ?

חברת-הכנסת א. נמיר שאלה את שר העבודה והרווחה ביום י' באדר תש"ם (27 בפברואר 1980) :

נמסר לי כי בשל המחסור החרף בעובדים סוציאליים בארץ עשו שליחי העלייה מאמצים כדי להביא ארצה מארצות-הברית עובדים סוציאליים כעולים חדשים. בו בזמן התקבלה החלטת הממשלה בדבר הקפאת תקני כוח האדם ואף פיטורי עובדים בפרעל. כתוצאה מכך נמצאים בארץ עולים חדשים חסרי עבודה וזאת אף שקיימות משרות שאינן מאוישות.

בקשר לכך אודה לשר אם ישיב לי :

1. האם נכונים הדברים הנ"ל ?

2. אם כן, כמה עובדים סוציאליים עלו ארצה מארצות-הברית בשנה האחרונה ?

3. כמה עובדים כמקצועם וכמה מהם מצויים עדיין ללא עבודה ?

4. מדוע אין מאיישים משרות פנויות בעובדים סוציאליים הנמצאים כבר בארץ ?

5. כיצד מתכוון המשרד לטפל בבעיה זו ?

תשובת שר-העבודה והרווחה י. כ"ץ :
(לא הוקראה, גמסרה לפרוטוקול)

1. משרדנו הסוכנות היהודית פירסמו בארצות-הברית תכנית מיוחדת שמטרתה היתה להביא ארצה, לתקופה של שנתיים, קבוצה מאורגנת של עובדים סוציאליים מארצות-הברית שתועסק בתנאי השכר המקובלים בארץ. תכנית זו בוטלה בתורש אפריל 1979 מפאת מיעוט הרשמים וללא קשר לקיצוצים בתקציב המשרד. לכל הנרשמים לתכנית זו בארצות-הברית נמסרה הודעה על ביטולה ; 2. נעשו פעולות הסברה וגיוס שונות במטרה להביא לעלייתם של עובדים סוציאליים לארץ. הפעולות נעשו ביזמה ובשיתוף של הסוכנות היהודית, איגוד העובדים הסוציאליים ומשרד העבודה והרווחה ; 3. עליפי נתוני המשרד לקליטת העבודה, לפי המדע שנמסר לי לא ידוע עולים שגרשמו כעובדים סוציאליים. להערכתנו, יותר ממחציתם אינם מוגדרים כעובדים סוציאליים כשירים לעבודה בישראל. למשרדנו ידוע על 30 עובדים סוציאליים עולים שנקלטו בעבודה בשנת 1979, כמחציתם במחלקת לשירותים חברתיים ברשויות המקומיות והאחרים נקלטו בבתי-חולים, באוניברסיטאות ובמוסדות ; 4. העובדים הסוציאליים העולים אשר שליטתם בשפה העברית היא מספקת נקלטו בעבודה, למעט מקרים בודדים אשר לגביהם נמשכות הפעולות המשותפות של הגורמים הנוגעים לעלייתם בעבודה. לפי המדע שנמסר לי לא ידוע במשרדנו על עובדים סוציאליים כשירים, מבין העולים, ששובו את הארץ. בין העובדים הסוציאליים ששטרו לאח-רונה כתוצאה מהצמצומים בכוח אדם נמצא רק מספר קטן מאוד של עובדים סוציאליים עולים ; 5. בארץ כ-4,000 עובדים סוציאליים. מספר המשרות במוסדות ציבור מגיע ל-

5526 ; 5658 ; 5662 ; 5763. בעיית האבטלה של עובדים סוציאליים עולים

חברת-הכנסת ד. רוזוולי שאל את שר העבודה והרווחה ביום כ"ז בשבט תש"ם (13 בפברואר 1980) :

לגובה הידיעות כי קיימת אבטלה בין העובדים הסוציאליים וכי רק 8 מתוך 50 עובדים סוציאליים שעלו ארצה במסגרת מיבצע עידוד עלייה, שבו הובטח להם מקום עבודה, סודרו בעבודה רצוני לשאול את השר :

1. מה הובטח לעובדים הסוציאליים העולים בארצות-הברית ?

2. האם הובטח להם סידור בעבודה במקצועם ?

3. מי הבטיח את הדבר ומי היה אחראי למיבצע עלייתם ארצה ?

4. האם נכונות הידיעות ששוררת אבטלה בקרב העובדים הסוציאליים שעלו מארצות-הברית ?

5. מה יש בדעת השר לעשות כדי לפתור את הבעיה ?

חברת-הכנסת א. הרליץ שאלה את שר העבודה והרווחה ביום ג' באדר תש"ם (20 בפברואר 1980) :

בכנסת השמינית הודיע לי שר המעדר דאן, בתשובה לשאלתה, כי חסרים 500 עובדים סוציאליים כדי למלא את המשרות התקניות הבלתי מאוישות וכי ייעשה ניסיון לגייס עובדים סוציאליים בגולה ולהעלותם ארצה. עתה חוזרות וגשונות ידיעות על עובדים סוציאליים שעלו ארצה ופוטרו לאחרונה מעבודתם.

אודה לשר אם ישיב לי :

1. האם התקיים מיבצע מיוחד של העלאת עובדים סוציאליים יהודיים לארץ, וכיצד ארגון מיבצע זה בחוץ-לארץ ובארץ ?

2. וכמה עובדים סוציאליים עלו ארצה בשנת 1979 וכמה רשומים היום לעלייה במסגרת מיבצע זה ?

3. כמה עובדים סוציאליים שעלו ארצה במסגרת מיבצע זה נקלטו בעבודה ב-1979 ובאילו מקומות עבודה ?

4. כמה מהעובדים הסוציאליים העולים פוטרו בסוף שנת 1979 ובראשית שנת 1980 וכמה מהם עזבו את הארץ ?

5. מי היה האחראי למיבצע זה והאם ניתנו הוראות להמשיכו או להפסיקו ?

6. מדוע מספר העובדים הסוציאליים בארץ, כמה תקנים קיימים לעובדים סוציאליים במוסדות ציבור וכמה משרות אינן מאוישות ?

חברת-הכנסת ג. כהן שאלה את שר העבודה והרווחה ביום ג' באדר תש"ם (20 בפברואר 1980) :

בעתון "מעריב" מיום י"א בשבט תש"ם, 29 בינואר 1980, פורסם כי קבוצה של 50 עולים מארצות-הברית שהם עובדים סוציאליים אדקמיים ובעלי ניסיון טוענת שריימו אותם, וזאת מאחר שהם עלו ארצה במיבצע מיוחד של עלייה ועל סמך הבטחות מאורשות לעבודה במקצועם. אולם עתה, כתוצאה מהקיצוצים בתקציב, לא עומדת הממשלה בהבטחתה זו והם מובטלים.

בסיס של אפליה דתית נוגדת את חוק שירות התעסוקה, תשי"ט—1959 ?

ג. אם התשובה לשאלה ב היא חיובית מה יש בדעת השר לעשות בנודון ?

שר-העבודה והרווחה י. כ"ן :
לשאלה א : לא.

לשאלות ב וג : הוריתי למנכ"ל שירות התעסוקה לבדוק את הפרטים ולפעול כמתבקש מממצאי הבדיקה.

5660. הקצאת כספים למוסדות וגופים ציבוריים

חברת-הכנסת ש. דורון שאלה את שר העבודה והרווחה ביום ג' באדר תש"ם (20 בפברואר 1980) :

נודע לי כי משרד מקצב כספים לרשות מוסדות וגופים ציבוריים שונים. אודה לכבוד השר אם ישיב לי :

1. לאילו מוסדות וגופים מוענקים הכספים ?
2. מה הם הסכומים הניתנים להם ?
3. באילו מקרים משולם כסף למתנדבים, לכמה ולפי אילו קריטריונים ?

תשובת שר-העבודה והרווחה י. כ"ן :
(לא הוקראה, נמסרה לפרוטוקול)

לשאלה 1 : משרדנו מקצב כספים למוסדות ציבור ולאיגודי מתנדבים העוסקים במתן שירותי רווחה לאוכלוסיה נזקקת והרשומים כ"מוסד מוכר" במחלקה למוסדות ציבור במשרד.

לשאלה 2 : בשנת 1979 הסתכמו ההקצבות למוסדות ציבור בהיקף של כ-4.6 מיליון לירות ולאיגודי המתנדבים בהיקף של כ-2 מיליון לירות.

לשאלה 3 : כ-30 מתנדבים, חלקם הגדול מתנדבים מחוץ לארץ, מקבלים דמי כיס המשולמים לפי קריטריונים שעל פיהם פועלת היחידה להתנדבות במשרדי. הריני מעביר לשאלת הנכבדה טופס "נוהל הפעלת מתנדבים הוכאים לדמי כיס".

5677. חילול שבת על-ידי מפעל "אליאנס" בחדרה

חברת-הכנסת י. מ. אברמוביץ שאל את שר העבודה והרווחה ביום ג' באדר תש"ם (20 בפברואר 1980) :

רבני העיר חדרה, הרב דוד ורנר והרב שמעון ביטון, מסרו לי כי במפעל לצמיגים "אליאנס" שבאזור התעשייה בחדרה מסתיימת עבודת הייצור בשעה 17:00 בימי שישי ומתחילה בשעה 23:00 במוצאי שבת. מועד כניסת השבת בימי החורף הקצרים הוא בסביבות השעה 16:00 בימי שישי כך שעבודת הייצור במפעל נמשכת בעצם יום השבת. גם הסעת העובדים לבתיהם אחרי העבודה נעשית ממילא תוך חילול השבת. פניות להנהלת המפעל להקדים את סיום העבודה בימי החורף לשעה 15:00 בימי שישי ובמקביל להקדים את התחלת העבודה במוצאי שבת לשעה 21:00 נתקלו בתגובות שליליות ואף בזילוזול.

אודה לכבודו אם ישיב לי :

1. האם קיבל מפעל "אליאנס" היתר לעבוד בשבת הכולל ?

3,000 לערך. להערכתנו קיימות כיום כ-300 משרות של עובדים סוציאליים שאינן מאוישות. אי אירשן של משרות פנויות אלו נובע מהחלטת הממשלה על הקפאה וקיצוץ בתקני כוח אדם ; 6. כאמור ממשיך משרדנו במאמציו לסדר בעבודה עובדים סוציאליים כשירים מבין העולים שהם בעלי שליטה מספקת בשפה העברית וטרם נקלטו בעבודה או פוטרו בגלל הצימצומים בכוח אדם בסקטור הציבורי. משרדנו אינו יחם בשלב זה פעולות מיוחדות לעידוד עלייתם של עובדים סוציאליים לישראל.

5527. הקצבה להקמת מרכז סיוע לקרבנות אונס

חברת-הכנסת א. נמיר שאלה את שר העבודה והרווחה ביום כ"ב בשבט תש"ם (13 בפברואר 1980) :

נמסר לי כי בישיבה שהתקיימה ב-19 ביוני 1979 בהשרת תת-מנכ"ל משרד העבודה והרווחה, עיריית תל-אביב ונציגות התנועה הפמיניסטית בתל-אביב הובטחה לתנועה השתתפות בסך מאה אלף לירות להקמת מרכז סיוע לקרבנות אונס בתל-אביב וכי הסכום יועבר מייד. אולם עד היום טרם הועבר הסכום או חלק ממנו וזאת אף שתברות התנועה שכרו דירה כדי להתחיל בפעולות והתחייבו באופן אישי, על סמך הבטחת המשרד, לשלם את שכר הדירה הנדרש.

בקשר לכך אודה לשר אם ישיב לי :

1. האם נכון האמור לעיל ?
2. אם כן, מדוע עוכבה ההקצבה למרכז הסיוע לקרבנות אונס בתל-אביב ?
3. מה ניתן לעשות על מנת לשחרר את הסכום שהובטח לחברות התנועה כדי שיוכלו לקיים את המרכז החיוני כל כך בתל-אביב ?

תשובת שר-העבודה והרווחה י. כ"ן :
(לא הוקראה, נמסרה לפרוטוקול)

לשאלה 1 : האמור בגוף השאלה אינו מדויק.

לשאלות 2 ו-3 : בגלל חשיבותו של המרכז הסכים משרדנו להשתתף בהוצאת הקמתו בסכום של 100 אלף לירות. סכום של 50 אלף לירות כבר הועבר על ידינו לתנועה הפמיניסטית והיתרה, סכום של 50 אלף לירות, תועבר בהתאם למסכם בחוזה שנתתם לאחרונה בין נציגי הממשלה והתנועה הפמיניסטית.

5653. לשכה לשירותי תעסוקה לבוגרי בתי-ספר חרדיים

חברת-הכנסת נ. סדר שאל את שר העבודה והרווחה ביום ג' באדר תש"ם (20 בפברואר 1980) :

ביום 16 בינואר 1980 פורסם בעתון "ידיעות אחרונות" כי נפתחה לשכה מיוחדת לשירותי תעסוקה לבוגרי בתי-ספר חרדיים. בגוף הידיעה נאמר כי בוגרות בית-ספר "בית יעקב" בירושלים הקימו לשכת תעסוקה אשר תפעל במציאת תעסוקה מתאימה לבוגרות מוסד זה אצל מעסיקים דתיים וחרדיים.

אבקש להשיב לי :

- א. האם ניתן אישור להקמתה של לשכה זו ?
- ב. האם ידוע לשר כי הקמת לשכת תעסוקה על

בילדיה שלה. עד נמסר כי דבר זה נעשה לאחר שמשרד העבודה והרווחה סירב לאשפו את הילד בבית-חולים "אלין" וזאת אף שאביו של הילד מוגדר כאדם שאינו אחראי ובעייתי ואמו נמצאת במעון לנשים מוכות. נמסר גם כי מרכות השירות לשיקום במחוז ירושלים, הגב' איווט סעדון, אמרה כי המצב הנוכחי הוא בלתי נסבל.

הנני שואל את כבוד השר :

1. האם ידיעה זו נכונה ?
2. כיצד מסביר כבוד השר את סירוב משרד העבודה והרווחה לאשפו את הילד בבית-חולים "אלין" ?
3. כיצד מסביר כבוד השר את מסירת הילד לזונה שילדיה נלקחו ממנה. עקב אי היותה מתאימה לטפל בהם ?
4. מה יש בדעת כבוד השר לעשות במקרה הנ"ל ?
5. האם ניתן למנוע הישנות של מקרים כאלה בעתיד וכיצד ?

תשובת שר-העבודה והרווחה י. כ"ץ :
(לא הוקראה, נמסרה לפרוטוקול)

לשאלות 1 ו-4 : א. הידיעה איננה מדויקת ; ב. לפי המידע שנמסר לי נמצא הילד לאחרונה, זה שלושה חודשים, במשפחה איננה, לשביעת רצונם של המטפלים בילד במשרדנו, במשרד החינוך והתרבות ובשירותי הבריאות ; ג. עובדי אגף השיקום במשרדי ממשלה לקיים מעקב אחר הילד.

לשאלה 2 : רופא בית-החולים "ברזילי" באשקלון הוא שקבע שהילד אינו זקוק לאישפוז.

לשאלה 3 : הידיעה איננה נכונה. משרדנו נקט את האמצעים העומדים לרשותו כדי להוציא את הילד מהבית ולהעבירו למשפחה איננה.

לשאלה 5 : קיימים במציאת משפחה אומנת לילדים עם נכות ומוגבלות קשות. במקרים אלה עושה משרדנו מאמצים מיוחדים ומקצה משאבים מעבר לקריטריונים המקובלים כדי למצוא פתרונות מתאימים.

5957. הקריטריונים למתן קיצבאות ילדים וזיקנה לבדואים

חבר-הכנסת ז. עמשי שאל את שר העבודה והרווחה ביום ג' בניסן תש"ם (20 במאי 1980) :

הגיע ליד טופס של המסד לביטוח לאומי בבאר שבע הנשלח לבדואים בעניין שינוי סוג הביטוח. הטופס מתחיל בהודעה : "כדי שנוכל לרשום שינוי סוג הביטוח לאומי נבקש להמציא : 1. אישור משיח' השבט שאין ברשותך אדמה. 2. אישור ממינהל מקרקעי ישראלי...". אגב, דרישת שני האישורים בטופס נכתבה בכתב יד ולא במכונה.

אבקש מכבוד השר להשיב לי :

א. מה הם הקריטריונים שלפיהם מקבלים הבדואים קיצבאות ילדים וזיקנה ?

ב. האם יש קריטריונים מיוחדים השונים מאלה הקבועים בחוק החלים על כולם, פרט לאלה החלים על מי שלא שירתו בצה"ל ?

2. ואם לא, האם מוכן כבודו להורות להנהלת המפעל להפסיק את עבודת הייצור בימי שישי הקצרים של התורף בשעה 15:00 כדי שלא תתחלל השבת בעבודת הייצור ובנסימת העובדים לבתיהם ?

3. אם כן, על סמך מה ניתן ההיתר ומחמת אילו נימוקים ?

תשובת שר-העבודה והרווחה י. כ"ץ :
(לא הוקראה, נמסרה לפרוטוקול)

הריני מתכבד להשיב על השאלתה הנ"ל שהועברה אלי על-ידי שר התעשייה, המסחר והתיירות.

לשאלה 1 : למפעל "אליאנס" ניתן היתר לעבודה בימי המנוחה השבועית. ההיתר אינו מיועד למשמרת שנייה בימי ו'.

לשאלות 2 ו-3 : נשלחה למפעל הודעה להימנע מחריגה מההיתר.

5715. שכר העבודה של מפגרים בשכלם

חבר-הכנסת ש. טולידאנו שאל את שר העבודה והרווחה ביום ג' באדר תש"ם (20 בפברואר 1980) :

בעתון "הארץ" מיום 4 בינואר 1980 התפרסמה ידיעה שכותרתה "שכר הניצול של המפגרים" ובה נאמר כי : "למרות שהמפגרים נחשבים כעובדים מצטיינים בעבודות מונוטוניות הם מרוויחים כ-600 לירות לחודש והסובלים מפיגור קשה — 50 לירות". שכר ניצול כזה אינו מאפשר, כמוכן, קיום עצמי מכובד של המפגרים.

אבקש מאת כבוד השר להשיב לי :

א. האם הידיעה נכונה ?

ב. אם לא, מה הוא שכרם של עובדים שהם מפגרים בשכלם ועל-פי מה הוא נקבע ?

ג. אם כן, מה יש בדעת השר לעשות כדי להפסיק ניצול זה ?

תשובת שר-העבודה והרווחה י. כ"ץ :

לשאלות א, ב ו-ג : 1. המע"ש הוא מרכז עבודה שייקומי שתיקן תפקידו הוא להבטיח מסגרת עיסוקית-שיקורית למפגרים ; 2. לצורך הכשרת החניכים בעבודה דואג המע"ש למציאת מקורות תעסוקה במגוון מתאים ממפעלי תעשייה שונים. תעסוקה זו כוללת עבודות פשוטות וכן עבודות מורכבות הדורשות מיומנות ושימוש במכשור ובמכונות ; 3. חניכי המע"ש מקבלים את מלוא התמורה הנגבית מספק העבודה ; 4. לשם שיפור המצב וגביית תמורה ריאלית יותר מהמפעלים ספקי העבודה, בעד העבור דות המתבצעות על-ידי החניכים נעשים על-ידינו מאמצים : א. לתיאום בין גורמי השיקום השונים וקביעת מטה מרכזי משותף ; ב. להעשרת המרכזים בצידוד ובמיכשור על-מנת לאפשר שילובן של עובדות רבות ככל האפשר ששכרן גבוה יותר.

5821. טיפול המשרד בילד נכה ממשפחה בעייתית

חבר-הכנסת צ'ל. ביטון שאל את שר העבודה והרווחה ביום י' באדר תש"ם (27 בפברואר 1980) :

בעתון "מעריב" מיום 15 בפברואר 1980 מסופר על ילד נכה שאביו מסרו לטיפול לפרוצה שאינה ראויה לטפל

בית"ר ותבריה בבית שאן במסגרת חברתית שיתופית, לתרום לפיתוחה של תנועה חירות בארץ ומחוצה לה ול- עורך הקמת מפעלים תעשייתיים בארץ ישראל בכלל ובבית שאן בפרט.

לשאלה 4: לפי המידע שנמסר לי היה המניע לפירוק האגודה החלטת הנהלתה על סגירת מפעליה ומכירתם, וזאת בגלל קשיים כספיים שהביאו לצימצום הייצור, לק- שיים בשיווק מוצרי האגודה ומחסור בכוח אדם מקצועי.

לשאלה 5: לפי המידע שנמסר לי היו חברי ועד ההנהלה של האגודה לעת פירוקה ה"ה ציון גורברט, ז"ר אר מיומני, אלי כהן ז"א, אלי כהן ארנסט ומישל מימוני.

לשאלה 6: לא, מאחר שלא הובאו עד כה בפני מפרק האגודה ורשם האגודות השיתופיות ראיות המצ- דיקות נקיטת צעדים משפטיים.

לשאלות 7 ו-8: הוצו לפירוק האגודה נכנס לכספו ביום 20 בדצמבר 1979. מפרק האגודה פועל לכינוס נכסי האגודה ולדיון בתביעות נושיה. בשלב זה אין עוד בידי המפרק ידיעות מפורטות להכנת דו"ח על מצב עסקי האגודה ליחס הפירוק.

היור"ר ש. ארבל-אלמולזילני:
רשות לשאלה נוספת לחברת הכנסת זאב כ"ץ.

זאב כ"ץ (המערך):

בהמשך לתשובת כבוד השר לשאלה מס' 3 על מטרות האגודה, האם לרגל המצאים החמורים האלה יוכל השר לומר אם מטרת האגודה של עולי בית"ר מצרפת בדבר קידום ההתיישבות בבית שאן הוגשמה?

שר-העבודה והרווחה י. כ"ץ:

לא אוכל להתייחס לקטע הספציפי הזה אבל אשמח לבדוק ולענות על שאלה זו. ואעביר לך תשובה בנושא זה.

6050. תנאי העבודה של פועלים המוכאים מחוץ-לארץ

חברת הכנסת ש. ארבל-אלמולזילני שאלה את שר העבודה והרווחה ביום י"ז בניסן תש"ם (3 באפריל 1980):

בתכנית "מבט שני" ושדורה בטלוויזיה ביום 16 במרס 1980 סופר על העסקתם של עשרות פועלים מתאי- לאנד בהשת בתי-המלון של שיף. בתכנית נאמר שהם עובדים בתנאי שכר ירודים, משוכנים בתנאי דיור שמי- תחת לגורמה ודרכוניהם נמצאים בידי מעסיקיהם.

רצוני לשאול את כבוד השר:

1. באילו תנאים מוצאים רשיונות להעסקת עובדים מחוץ-לארץ בישראל?

2. כמה רשיונות כאלה הוצאו ב-1979?

3. מאילו ארצות וטבאו פועלים?

4. מה היא התפלגות הרשיונות לפי מקצועות?

5. האם קיים פיקוח במקומות עבודה שבהם מעסיקים הפועלים שוטבאו מחוץ-לארץ במקצועות שלהם הוצא הרשיון?

6. האם קיים פיקוח על תנאי המגורים של עובדים אלה?

ג. אם אין, מדוע מבקשים להמציא אישור מראש השבט?

ד. מהו הקשר של מינהל מקרקעי ישראל, שממנו צריך המבוטח להצטייד באישור, לעניין ואיזה אישור הוא זה?

ה. האם אצל הבדואים נקבעת הקיצבה על-פי רכושם או לפי תשלומיהם לביטוח לאומי?

ו. האם ידוע לכבוד השר על טפסים אלה ומה היא עמדת משרדו בנושא?

שר-העבודה והרווחה י. כ"ץ:

לשאלות א' ו'ב': הקריטריונים לקבלת קיצבת זיקנה, קיצבת ילדים וכל קיצבאות הביטוח הלאומי קבועים בחוק הביטוח הלאומי. לא קיימים קריטריונים מיוחדים לאוכלוסיית הבדואים.

לשאלות ג', ד' ו'ה': דרישת המוסד לביטוח לאומי להגשת תיעוד מחאש השבט ומינהל מקרקעי ישראל מתייחסת למקרה שבדואי הרשום כעובד עצמאי טוען שתדל להיות עצמאי ומבקש לשלם דמי ביטוח כמי שאינו עובד. לגבי האוכלוסיה העירונית נדרש כל מבוטח לאמת את דבריו על-פי אישור מאת הרשות המקומית שלפיו אכן חיסל המבוטח את עסקו. לגבי אוכלוסיית הבדואים המתפרנסת מעבודה חקלאית בשטחים שברשותם נדרש אישור מאת מינהל מקרקעי ישראל, שהוא מחכיר האדמות ומחאש השבט.

5960. גורלה של "קדושי קהיר", אגודה שיתופית של עולי בית"ר צרפת בע"מ

חברת הכנסת ז. כ"ץ שאל את שר העבודה והרווחה ביום ג' בניסן תש"ם (20 במרס 1980):

האגודה השיתופית של עולי בית"ר צרפת על שם "קדושי קהיר" קיבלה מעמד מועדף לשם יישוב עולים בעיר בית שאן. אגודה זאת חדלה להתקיים, תבריה ירדו מן הארץ, לעיר בית-שאן נגרם נזק כבד והעלייה מצרפת נפגעה.

אבקש להשיב לי:

1. מתי וקמה האגודה הנ"ל כאגודה שיתופית?
2. מתי הוצא על-ידי רשם האגודות השיתופיות צו פירוק לאגודה הנ"ל?
3. מה היו מטרות האגודה?
4. מה היו המניעים למתן צו הפירוק?
5. מי היו חברי ועד האגודה בעת פירוקה?
6. האם ננקטו צעדים משפטיים נגד חבר או חברים של אותו ועד בגין מעילה בתפקידם?
7. מהו גורל הנכסים של אותה אגודה?
8. מהו גורל התובות של אותה אגודה?

שר-העבודה והרווחה י. כ"ץ:

לשאלה 1: "קדושי קהיר", אגודה שיתופית של עולי בית"ר צרפת בע"מ נרשמה כאגודה שיתופית ב-11 ביולי 1976.

לשאלה 2: צו לפירוק האגודה ניתן על-ידי רשם האגודות השיתופיות ביום 23 באוגוסט 1979.

לשאלה 3: מטרות האגודה העיקריות היו: לקדם ולעודד התיישבות ישראלים ועולים חדשים בוגרי תנועת

2. מהו סך כל השבדים המועסקים בבתי-המלון בארץ?

3. מהו השכר הממוצע לעובד זר בבתי-המלון ומה הם התנאים הסוציאליים הנלווים לשכר זה?

4. כמה מהעובדים הורים בבתי-המלון הם גברים וכמה נשים ומה הם המקצועות שבהם הם עובדים?

תשובת שרי-העבודה והרווחה י. כ"ץ:
(לא הוקראה, נמסרה לפרוטוקול)

לשאלה 1: 148.

לשאלה 2: 18,000.

לשאלה 3: השכר הממוצע הוא כ-21,000 לירות לחודש; התנאים הסוציאליים הנלווים הם על-פי החוק והסכמי העבודה הקיימים.

לשאלה 4: 92 גברים ו-56 נשים; מרביתם במקצועות ניהול בתי מלון, טבחיות ומלצריות.

6054. התאמת שיעורי של קיצבת השאירים לזרעי האלמנות

הכר-הכנסת מ. עמאר שאל את שר העבודה והרווחה ביום י"ז בניסן תש"ם (3 באפריל 1980):

מתברר ממחקר שהוכן על-ידי הגב' דליה גורדון מהאגף למחקר ותיכנון במסד לביטוח לאומי בשיתוף עם מחלקת השיקום כי "38% מכלל האלמנות חיות מתחת לקו העוני" וכי הכנסתן של האלמנות מגיעה לכדי מחצית מהכנסה הממוצעת במשק.

אבקש להשיב לי:

1. האם הנתונים הנ"ל מדויקים?
2. האם לא יתא נכון נוכח מציאות זו להגדיל את קיצבת השאירים לאלמנות?
3. האם יש לך פתרונות אחרים לבעיה זו? אבקש לפרטם.

שרי-העבודה והרווחה י. כ"ץ:

לשאלות 1, 2 ו-3: בהמשך לשורה של פעולות שננקטו בנדון ובקצבות הדו"ח על-אודות מצבן של האלמנות נתקיים דיון בוועדת העבודה והרווחה של הכנסת. על-פי המלצות הוועדה נקבע בתיקון מס' 39 לחוק הביטוח הלאומי שקיצבת אלמנה אם יליד תוגדל החל מיום 1 באפריל 1980.

6057. עבודה בשבת במפעל "אליאנס"

הכר-הכנסת ש. י. גרם שאל את שר העבודה והרווחה ביום י"ז בניסן תש"ם (3 באפריל 1980):

מהמכון המדעי הטכנולוגי לבעיות הלכה בירושלים נמסר לי כי במפעל "אליאנס" בתדרה מועסקים מדי שבת קרוב למאה יתרים בעבודות אחזקה כדי לאפשר למפעל ייצור ללא הפרעה במשך כל השבוע, וזאת בשעה שלמפעל יש היתר להעביד 68 עובדים בלבד.

אודה לך אם תשיב לי:

1. האם ידוע לך שהמפעל עובר על היתר שבידו?
2. אילו צעדים בדעתך לנקוט כדי שלא יועסקו במפעל יותר עובדים מכפי שמותר לו?

שרי-העבודה והרווחה י. כ"ץ:

לשאלה 1: השיקולים בהוצאת רשיונות להעסקת עובדים מחוץ-לארץ בישראל מונחים, בעיקר, על-ידי הצורך באנשי מקצוע במקצועות מסוימים הנדרשים בשר-אל ואינם מצויים בה באותה עת. על עובדים זרים המועסקים בישראל חלים חוקי העבודה והסכמי העבודה לפי הענף.

לשאלה 2: 1,880.

לשאלה 3: ארצות אירופה, ארצות-הברית, המזרח הרחוק ואפריקה.

לשאלה 4: תעשייה — 834; תיירות — 461; מוסדות סיעוד — 417; מוסדות כנסיה — 54; אחרים — 114.

לשאלה 5: כן, כחלק משיקור שירות התעסוקה.

לשאלה 6: לא, אלא אם כן המגורים הם במקום העבודה.

היח"ר ש. ארבל-אלמזלינו:

חבל שכיושב-ראש הישיבה נבצר ממני לשאול שאלה נוספת אבל אשמך את הזכות לשאלה נוספת.

שמואל מולידאנו (התבררה לשינוי ויזמה):
האם יושב-ראש הישיבה מנוע מלשאל שאלה נוספות?

היח"ר ש. ארבל-אלמזלינו:
כן.

6051. העדר חדר אוכל כשר באתר הבנייה של שדות התעופה בנגב

הכר-הכנסת א. הרליץ שאל את שר העבודה והרווחה ביום י"ז בניסן תש"ם (3 באפריל 1980):

ביום 19 במארס 1980 השיב השר לתברת-הכנסת שושנה ארבל-אלמזלינו כי מספר העובדים הישראליים בשדות התעופה בנגב היה, ב-15 במארס 1980, 310.

אודה לשר אם ישיב לי:

אם נכון שהעדר חדר אוכל כשר באתרי הבנייה של שדות התעופה מנוע מעובדים ישראלים לפנות לעבודה במקום זה?

תשובת שרי-העבודה והרווחה י. כ"ץ:
(לא הוקראה, נמסרה לפרוטוקול)

א. הסידורים בחדר האוכל, כמו במבנים האחרים של שדות התעופה, נתונים כידוע לטיפולו של משרד התכנון; ב. מדובר בעובדים המוסעים מדי יום ממעונם חזרה ומ-קבלים תמורה יומית של דמי כלכלה, בוקר וצהריים, כמקובל בענף הבינוי. עם זאת ניתן סיוע למועסקים הישראלים בכך שהועמדו לרשותם כלים מתאימים לאיכסון ושימור המזון שהם מביאים אתם מהבית.

6052. העסקת עובדים זרים

הכר-הכנסת א. הרליץ שאל את שר העבודה והרווחה ביום י" בניסן תש"ם (3 באפריל 1980):

לאור האבטלה ההולכת וגדלה אודה לכבוד השר אם ישיב לי:

1. כמה עובדים זרים מועסקים בבתי-מלון בארץ בחדש מארס 1980?

תשובת שר-האוצר י. הורביץ:
(לא הוקראה, נמסרה לפרוטוקול)

נערכה בדיקה ובעקבותיה בוצעו שינויים אירגוניים במשלחת הכלכלית בארצות-הברית, במטרה לצמצם את מספר השליחים:

(1) חזר שליח רשות ההשקעות מאטלאנטה לאחר תקופת שירות ולא נשלח מחליף במקומו.

(2) הוחזרו שני עובדים מרשות ההשקעות בניו-יורק.

(3) מנהל רשות ההשקעות בניו-יורק חזר ארצה ובמקומו מונה אחד מעובדי הרשות בארצות-הברית.

(4) צומצם מספר העובדים המקומיים ונציגות משרד האוצר בארצות-הברית.

(5) גם עכשיו נערכות בדיקות במגמה להמשיך ביעול ובצמצום המנגנון.

ראוי לציין כי בראו של הציר הכלכלי החדש נלוו יורק הביא ליתר תיאום בין המשרדים במשלחת הכלכלית הפועלת בניו-יורק.

תהליך איוש המשרדים יסתיים בהקדם.

4745. ההשקעות הצבאיות בסני

חבר-הכנסת א. רובינשטיין שאל את שר האוצר ביום ו' בכסלו תש"ס (27 בנובמבר 1979):

א. מה הוא אומדן הסכום שהושקע בלירות, כפי ערכן היום, בהוצאות אורחיות וצבאיות בסני מתום מלחמת ששת-הימים ועד היום?

ב. מה הוא אומדן הסכום שהושקע בלירות, כפי ערכן היום, בהוצאות אורחיות וצבאיות בסני מאז ביקורו הראשון של סאדאת ב-17 לנובמבר 1979 ועד היום?

תשובת שר-האוצר י. הורביץ:
(לא הוקראה, נמסרה לפרוטוקול)

א. ההשקעות הצבאיות במרחב סיני, לרבות מרחב-שלמה ושדות-התעופה עיטם ועציון, מסתכמות ב-45.5 מיליארד לירות (במחירי 1979).

ההשקעות האורחיות במרחב סיני מסתכמות ב-13.2 מיליארד לירות (במחירי 1979), מהן 6.34 מיליארד לירות באזור מרחב-שלמה ודרום-סיני והיתרה בפיתחת-רפיה.

ב. ההשקעות הצבאיות במרחב סיני החל מנובמבר 1977 ועד נובמבר 1979 מסתכמות ב-1.25 מיליארד לירות (במחירי 1979). הסכום אינו כולל את הוצאות סיני ובינוי הקו החדש על-ידי צה"ל, אך כן כוללות את הוצאות הבינוי אשר בוצעו על-ידי קבלנים (במסגרת רמון א') והמסתכמות בסכום של כ-1 מיליארד לירות במחירי 1979.

4746. קבלת דמי הרצאות על-ידי חברי כנסת

חבר-הכנסת ח. קיסמן שאל את שר האוצר ביום ו' בכסלו תש"ס (27 בנובמבר 1979):

מאמצעי התקשורת מתברר שכמה חברי כנסת המזיז מנים להוצאות בתוך-לארץ דרשים שכר בעד הרצאותיהם. אבקש לשאול את כבוד השר:

א. האם משולם מס הכנסה על דמי ההוצאות של חברי כנסת?

3. מכיוון שלא מדובר בעבודה של פיקוח נפש או צורך בטחוני וחיוני אחר, האם תורה לבטל לאלתר את היתר העבודה בשבת ל-68 עובדים שבידי המפעל?

תשובת שר-העבודה-הרווחה י. כ"ץ:
(לא הוקראה, נמסרה לפרוטוקול)

לשאלה 1: לפי המידע שנמסר לי אין הדבר ידוע למשרדנו.

לשאלות 2 ו-3: ננקטות עתה במפעל פעולות איבחון בסיועו של המכון המדעי-טכנולוגי לבעיות ההלכה. עם סיכומה של פעולה זו יוחלט בדבר היקף העבודה הדרוש למפעל בימי המנוחה השבועית.

3002. מיקומה של מחלקת הגימלאות של משרד האוצר

חבר-הכנסת מ. עמאר שאל את שר האוצר ביום ו' בשבת תש"ט (4 בפברואר 1979):

מחלקת הגימלאות של משרד האוצר, המבצעת תש-לומי הגימלה לפורשים משירות-המדינה, ממקמת בבניין שנרכש על-ידי המדינה ברחוב פיק בירושלים בקומה השלישית. מחלקה זו עוסקת בבירורים, מתן ייעוץ והדרכה לפנסיונרים הפונים אליה. נמסר לי כי כ-300 פנסיונרים פונים מדי שבוע.

כידוע יש בין הפנסיונרים מי שפרשו מחמת מחלה ומי שהגיעו לגיל זקנה והעלייה לקומה השלישית קשה להם. מן הראוי היה למקם מחלקה זו במבנה בקומה הראשונה ולתקל על באתה.

אבקש להשיב לי:

האם הינך נכון להורות להחליף את מיקומה של המחלקה הנ"ל לקומה ראשונה של מבנה מתאים?

שר-האוצר י. הורביץ:

נעשים סידורים אחרונים להעברת היחידה לבניין "ג'נרלי" במרכז העיר. אנו תקווה כי היחידה תועבר בתוך השבועיים הקרובים, לאחר גמר ביצוע השיפורים.

3756. אירגון המשלחת הכלכלית של ישראל בארצות-הברית

חבר-הכנסת ש. פלאט-שרון שאל את שר האוצר ביום ב' בסיון תשל"ט (28 במאי 1979):

באחרונה מתפרסמות ידיעות רבות על האפשרויות הגלומות ביצוא הישראלי לארצות-הברית. כמובן נראה כי בעקבות הסכם השלום צפוי גידול במספר המתעניינים בהשקעות בארץ.

הנציגות הכלכלית של ישראל-ארצות-הברית מסורה בלתי בהרכבה, ובמקומות מרכזיים כמו ניו-יורק ושיינגטון חסרים נציגים בכירים, מצב העלול לגרום לביזבז שעת-הרצון לכלכלת ישראל.

אבקש להשיב לי:

א. האם הסתיימה בדיקת ההרכב של המשלחת הכלכלית לארצות-הברית?

ב. מה היו מסקנות הבדיקה?

ג. מתי יסתיים תהליך איוש המשרות בנציגות הכלכלית של ישראל בארצות-הברית, על כל אגפיה?

ד. המטרה היא להרחיב כל ישוב למספר משפחות שיוכל לשאת את עצמו. לא נקבע היקף מדויק.

ה. ההשקעה לנפש במחירים שוטפים הסתכמה ב- 200,000 לירות.

ו. אין למשרד האוצר נתונים על מצב הדיור של המתיישבים ביהודה ובשומרון.

5226. התפטרותו של נציב שירות המדינה

הכרת הכנסת ג. כהן שאלה את שר האוצר ביום י"א בטבת תש"ם (31 בדצמבר 1979):

אודה לשר אם ישיב לי:

1. מה היו נימוקי התפטרותו של נציב שירות המדינה הדר' אברהם פרידמן?

2. האם נימוקי התפטרותו של הנציב לשעבר נראים לכבודו מוצדקים?

תשובת שר האוצר י. הורביץ:
(לא הוקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. נציב שירות המדינה הפורש, הדר' אברהם פרידמן, לא פירט את הנימוקים להתפטרותו.

2. רצונו של אדם כבודו ולכן קיבלתי את התפטרותו אף שלא נמקה.

5312. התגמולים המשתלמים
לנכי רדיפות הנאצים

הכרת הכנסת א. שריר שאל את שר האוצר ביום ג' בשבט תש"ם (21 בינואר 1980):

ממשלת ישראל משלמת פיצויים על נזקי בריאות לניצולי השואה שלא היו ב-1 בינואר 1947 במחנות פליטים בגרמניה ולאחריהם שלא שייכים לחוג השפה והתרבות הגרמנית והגיעו ארצה עד שנת 1950. כל זאת בעקבות הסכמי לוקסמבורג.

התובע פיצויים ישירות מגרמניה והמקבל רנטה מינימאלית, מקבל סכום המגיע לקרוב ל-400 מארקים, כלומר קרוב ל-8,000 לירות. המקבל פיצויים מממשלת ישראל מקבל כיום בערך 1,500 לירות לחודש (הקיפוח והאפליה ברורים).

תוק נכי רדיפות הנאצים, תשי"ז-1957, תוקן פעמים מספר והרישום האחרון לפי תחוק היה בשנת 1969.

לפי סעיף 19 לחוק רשאי הכנסת, המוסמכת מטעם מיוחד, להאריך את המועד, כלומר להכיר בזכותו של התובע להגיש תביעה לפיצויים, על-אף העובדה שהגיש את תביעתו באיחור.

אי לכך אבקש מאת כבוד השר להשיב לי:

1. כמה נכי רדיפות הנאצים מקבלים היום פיצויים על נזקי בריאות מממשלת ישראל?

2. כמה נכים הרשומים כבעלי זכויות (רשומים במ"ע) מצויים עדיין בטיפול וכמה רשומים ואינם דורשים לקבל את זכויותיהם?

3. כמה נכים נרשמו עד היום לאחר שנת 1969, לכמה מהם הוארך המועד והם נמצאים בטיפול, כמה נשארו עוד לבידור וכזויותיהם ומה היא הערכת הרשות המוסמכת בדבר משך תקופת הטיפול הנדרשת עוד ביחס לנכים אלו?

2. מי מכסה את ההוצאה הממלכתית בגין הנסיעה לחוץ-לארץ של חברי הכנסת המרצים בשכר?

3. האם הידיעה בדבר תשלום דמי הרצאות לחברי הכנסת בחוץ-לארץ משפיעה לרעה על הכנסות המגבית "וה'בונדס"?

תשובת שר האוצר י. הורביץ:
(לא הוקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. חברי כנסת שלגביהם מתן הרצאות מהווה מש"לוח"יד מתחייבים במס על הכנסותיהם בחוץ-לארץ במס"גרת סעיף 15 לפקודה.

חברי כנסת שחובת תשלום המס אינה חלה עליהם מכוח סעיף 15 לפקודה מתחייבים במס רק אם הכנסתם מההוצאות בחוץ-לארץ נתקבלה לראשונה בארץ.

2. המידע הנ"ל אינו ברשותנו.

3. לא ידוע לנו על ירידה בהכנסות המגבית וה"בונדס" כתוצאה ישירה מההוצאות בחוץ-לארץ, אך ברור שהופעתם של אישים שונים בחוץ-לארץ תמורת שכר משפיעה על האווירה הכללית בשטח זה.

4934. ההשקעות בגדה המערבית

הכרת הכנסת א. אבן שאל את שר האוצר ביום כ"ב בכסלו תש"ם (12 בדצמבר 1979):

עקב פירסומים שונים וסותרים בעתונות בזמן האחרון בנושא ההשקעות ביהודה, בשומרון ובחבל עזה אודה לכבוד השר אם יבהיר כמה עובדות הנוגעות לדבר:

א. מה הסכום שהושקע במשך השנתיים האחרונות בהתנחלויות ביהודה, בשומרון ובחבל עזה?

ב. מה הסכום המתוכנן להשקעה נוספת באזורים הנ"ל?

ג. כמה התנחלויות מתכננים להקים?

ד. לאיזה היקף מדויק מתכננים להרחיב ישובים קיימים?

ה. מה הוא הסכום לגולגולת שכבר הושקע ושיושקע למען יישובם וקיומם של הישובים היהודיים על-פי תכניות הממשלה?

ו. האם קיימת בדיקה לגבי מצב הדיור של המתנחלים (קיום דירות ברשותם במדינת ישראל שבתחומי הקהילה, או בהתנחלויות אחרות בגדה המערבית וב"רצועת עזה), קודם שמאשרים להם הטבות שונות ומפלי-גות ודיור נוסף?

תשובת שר האוצר י. הורביץ:
(לא הוקראה, נמסרה לפרוטוקול)

הסכומים המתקצבים במשרד החקלאות ובסוכנות הם כדלקמן:

א. הסכום שהושקע במחירים שוטפים בשנתיים האחרונות ביהודה ובשומרון (לרבות גוש-עציון וגב-הער) היה 250 מיליון לירות בשנת תקצב 1978, 354 מיליון לירות בשנת תקצב 1979 ו-291 מיליון לירות להקמת ישובים חדשים.

ב. בשנת 1980 מתוכנן סכום של 1,354 מיליון לירות לשם פיתוח והרחבת של הישובים הקיימים.

ג. אין תקציב, לצערי, בשנת 1980 להקמת התנחלויות חדשות ביהודה ובשומרון.

5395. ההנחות במס הכנסה שניתנו
להתנחלויות ביהודה ובשומרון

חברי-הכנסת א. שפייר שאל את שר האוצר ביום ט' בשבט תש"ם (27 בינואר 1980):

ל-9 התנחלויות ביהודה ובשומרון הוענקה, החל מאוקטובר, הנחה במס הכנסה בסך 7%, ללא אישור ועדת הכספים של הכנסת.

לישיבת "איתרי" בירושלים הועברו על-ידי משרד האוצר 10 מיליון לירות, תוך הפרת התלטה מפורשת של ועדת-משנה של ועדת הכספים של הכנסת.

אודה לשר אם ישיב לי:

1. האם השר היה מודע להתעלמות מוועדת הכנסת במקרים אלה?

2. האם ההתלטות האלו התקבלו בידיעת השר או באישרור?

3. אם לא — מי הם הגורמים "המוסמכים" שקיבלו את ההתלטות?

תשובת שר-האוצר י. הורביץ:
(לא הוקראה, נמסרה לפרוטוקול)

אין ניתנות הנחות במס ללא אישור ועדת הכספים של הכנסת. בקיבוץ התקנות מס' 4086 מיום 3 בפברואר 1980, עמ' 935, אושר על-ידי ועדת הכספים כל הישור-בים המפורטים בשאלתה. מאחר שרשימת הישובים והנחה לדיון בפני הוועדה במצעד מוקדם יותר החליט פקיד השומה, בהתאם לסמכותו לפי תקנה 10 לתקנות מס הכנסה, מילווה חסכון ומס מעסיקים, תשל"ט—1979, להקיטין החל מחודש אוקטובר את שיעור הניכוי במקור, בהתאם להצעה שהונחה על שולחן ועדת הכספים. אולם לשאלת הניכוי במקור אין כל השפעה על שיעור המס שעל תושבי אותם שטחים לשלם. אם ההצעה לא היתה מקבלת את אישור ועדת הכספים ניתן היה לגבות את המס מייד, בהתאם לאותה תקנה 10, ולכל המאוחר עם הגשת הדו"ח בתום שנת המס.

5396. ההוצאות של לשכת סגן ראש הממשלה
מר שמחה ארליך

חברי-הכנסת א. אבנרי שאל את שר האוצר ביום ט' בשבט תש"ם (27 בינואר 1980):

נמסר כי משרדד ביקש מוועדת הכספים של הכנסת לאשר יותר ממיליון-וחצי לירות שכר לחמישה עובדים בלשכת סגן ראש הממשלה מר שמחה ארליך, כל זאת לתקופה של שלושה חודשים. משמעות הדבר היא שכר חודשי ממוצע לעובד הוא כ-100,000 לירות.

אבקש להשיב לי:

1. מה הוא גובה השכר המדויק שישולם לכל אחד מהעובדים: עוזר ראשי, מנהל לשכה, חובר, נהג, כתיבנית?

2. אינו הצדקה יש לשכר כזה בעידן ה"צימצומים"?

תשובת שר-האוצר י. הורביץ:

(א) בלשכת סגן ראש הממשלה מר שמחה ארליך עובדים במפעל 5 בני-אדם. השכר החודשי בוצטו המשולם לעובדים אלה הגיע לכ-80,000 לירות לחודש במחירי תקציב 1979.

תשובת שר-האוצר י. הורביץ:
(לא הוקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. מספר נכי רדיפות הנאצים המקבלים תגמול מממשלת ישראל הוא 20,010.

2. עד היום הגישו תביעות לקבלת תגמולים לפי חוק נכי רדיפות הנאצים 66,968 אנשים, ומהם לא המשיכו בטיפול, מסיבות אישיות שונות שלהם, כ-25,655.

3. לפי תיקון מס' 2 לחוק נכי רדיפות הנאצים הוגשו מ-1 באפריל 1969 32,898 תביעות לקבלת תגמול. מבין מספר זה יש עדיין בטיפול 3,441 תביעות.

קשה להעריך מתי יסתיים לחלוטין הטיפול בתביעות הנכים, כי מדי שנה בשנה מתקבלות כ-650 פניות להארכת מועד.

5313. חישוב מס הכנסה המוטל על רכב צמוד

חברת-הכנסת ש. ארבל-אלמזלינו שאלה את שר האוצר ביום ג' בשבט תש"ם (21 בינואר 1980):

עם ביצוע הרפורמה נקבעה טבלה לצורך חישוב מס ההכנסה המוטל על רכב צמוד.

לאחרונה הוגדלו השיעורים בטבלה ב-120% לעומת השיעורים שהיו בחודש יולי 1975, בעוד שמדד החוקת הרכב גדל בשיעור גבוה הרבה יותר מ-120%.

אי לכך הנני מבקשת להשיב לי:

א. מדוע הוגדלו השיעורים הנ"ל ב-120% בלבד?

ב. האם בדעת השר לקבוע העלאת השיעורים הנ"ל ביותר מ-120%?

תשובת שר-האוצר י. הורביץ:

חישוב מס כהכנסה על רכב צמוד: עידכון תעריפי זקיפת הרכב הצמוד ביולי 1979 נעשה בהתאם להמלצות ועדת הרכב. הוועדה קבעה כי עידכון התעריפים ייעשה תוך שינויים בשיטת החישוב כלהלן:

1. הריבית הוקפה לא תיכלל בתעריף, שכן היא משקפת אלמנט מובהק של בעלות.

2. התעריף יכלול רק מחצית הפחת וההוצאות הקבועות, זאת משום שעובד בעל רכב צמוד אינו נהנה מרווחי הון.

3. ההוצאות המשתנות יחושבו לפי 9,000 ק"מ במ-קום 12,000 ק"מ שנקבעו קודם לכן, במקביל לשינוי שנעשה לגבי הוצאות רכב בלתי-מוכרות אצל עצמאים. אם נשווה את השינוי לפי התקנות החדשות עם השווי שהיה מתקבל ב-1975 לפי ההגדרות החדשות נמצא כי סך הוקפה עלה ב-350% בקירוב.

הזקיפת נקבעו ביולי 1979 על-פי מדדי משרד התחבורה והן עודכנו שוב באפריל 1980.

ובעידכון שנעשה הועלה הסכום שייזוקף להכנסה בשיעורים עולים לפי גודל הרכב, וזאת על-מנת לעודד שימוש ברכב קטן.

כמדין נקבעו 6 קבוצות בהתאם לנפח המנוע במקום 4 שנקבעו קודם לכן, על-מנת לאפשר זקיפה מדויקת יותר.

העלייה בשווי השימוש נעה בין 80% לרכב קטן עד ל-170% ברכב הגדול ביותר, בעוד שעליית המחירים מאז העידכון האחרון הסתכמה ב-77%.

המוזכר ספציפית בשאלתה, "מושכים כספים מחשבון עובר-ישוב של לקוח ומעבירים אותו לחשבון חסכון". אם בידי השואל מידע על כך מן הראוי להעבירו למפקח על הבנקים אשר יתן לעניין טיפול גאות.

(3) המפקח על הבנקים הביע את דעתו כי הדרך השיווקית שנקט הבנק המוזכר בשאלתה במקרה הנדון איננה תואמת דפוסי התנהגות רצויים, אם-כי המוטיב באציה לכך היתה, לדעת הבנק, מתן שירות ללקוח. הבנק נתבקש להימנע בעתיד משיטה שיווקית זו. הבנק אישר למפקח כי יפעל בהתאם לכך.

הו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:
רשות לשאלה נוספת לחבר-הכנסת שילנסקי.

רב שילנסקי, (הליכוד):
אם יתגלו מקרים נוספים של העברות כספים מחשבון לחשבון, מה הפעולות שנקוט משרדו במקרים הללו?

שר-האוצר י. הורביץ:
העובדה היא שהמפקח על הבנקים העיר לבנק, וזו עובדה מספקת לגמרי, אבל אם אתה חושש שמקרים כאלה יקרו בעתיד אני עצמי מוכן להעיר לנגיד בנק ישראל שיעמוד על המשמר.

5432. ערך הכספים שאורחים הפקידו
ב"בנק הלוואה וחסכון"

חבר-הכנסת ד. שילנסקי שאל את שר האוצר ביום י"ט בשבט תש"ם (6 בפברואר 1980):

במסגרת טיעוני כי הבנקים בישראל הינם "החנקן" של המדינה, בניגוד לדברי שר האוצר הקודם שהם "החמצן" של המדינה, וכחוליה בטיעוני שהבנקים במדינה נהנים מרווח קל, לא מוצדק ולעתים גם לא הוגן, הנני להביא לפני כבודו את העניין הזה:

לפני קום המדינה ושנים רבות לאחר מכן הרי כל עולה חדש או כל חייל משוחרר היה מקבל הלוואות באמצעות "בנק הלוואה וחסכון". הסוכנות ומסדות צ"י בוריים נוספים נהגו גם הם לתת הלוואות באמצעות בנק זה. אף שהיה נותן לא הלוואה לא מכספים לא היה הבנק מכריח את הלווה, בנוסף על הריבית שהוא משלם, לרכוש גם מניה של הבנק. לפני שנים מספר נרכש הבנק ה"נ"ל על-ידי בנק הפועלים בע"מ.

נוכחתי במקרה של אורח שנאלץ בהתאם לאמור לעיל לרכוש מניות של הבנק בשנת 1948. עתה, כעבור 32 שנים, הציע בנק הפועלים להחזיר לו תמורת כל לירה, לרבות ריבית של 32 שנים ופיצוי על אבדן ערך הכסף, 25 לירות בלבד תמורת כל לירה, הצעה שהיא, לדעתי, שוד וגזל. כשהתעניינתי בנושא נודע לי כי ב"בנק הלוואה וחסכון" רכש במשך השנים ה"נ"ל מניות, בהתאם לאילוצים כמפורש לעיל, עשרות אלפי אורחים הם אפילו לא ידעים על כך שיש להם שם מניות. רבים מהם נפטרו במשך הזמן ואף אם היו דלים ועניים החזיק הבנק את כספם, מבלי שידעו על הכספים הללו. אם היו להם יור"ש יורשיהם לא ידעו על כך והבנק ירש את הכסף.

אודה לכבוד השר אם יאיל להשיב לי:

1. הידוע למשרד כבודו מכמה אורחים כמפורט לעיל גבה הבנק ה"נ"ל כספים בעד מניות, ובאיות סכום?

(ב) ועדת הכספים נתבקשה לאשר לנושא זה סך של 650,000 לירות בלבד. הסכום יועד לכיסוי שכר לח-מישה עובדים בלשכת סגן ראש הממשלה לתקופה של שישה חודשים.

(ג) משכורתם של העובדים תואמת את המשכורות המקובלות בשירות המדינה בדרגתם.

הו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:
רשות לשאלה נוספת לחבר-הכנסת אבנרי.

אורי אבנרי (מחנה שלי):
האם כבוד השר סבור שהשר ארליך ולשכתו ממלאים פונקציה כלשהי? ואם כן — מה הוא?

שר-האוצר י. הורביץ:

אני משער שחמישה אנשים ליד לשכת סגן ראש הממשלה, שהפקדו בידם כמה נושאים לרבות נושא הגליל ונושאים אחרים בניהול המשא-ומתן — למשל נושא שאני מכיר אותו: ביקשתי ממנו לעסוק בנושא של טיפול בשילומים בגרמניה — כל זה מצדיק את מספר העובדים הנוכחי.

5432. פעולות בלתי-חוקיות של בנקים

חבר-הכנסת ד. שילנסקי שאל את שר האוצר ביום י"ט בשבט תש"ם (6 בפברואר 1980):

במסגרת טיעוני כי הבנקים בישראל הינם "החנקן" של המדינה, בניגוד לדברי שר האוצר הקודם שהם "החמצן" של המדינה, וכחוליה בטיעוני שהבנקים במדינה נהנים מרווח קל, לא מוצדק, ולעתים גם לא הוגן, הנני להביא לפני כבודו תצלום מכתב מאורח (שמו צורף) שהגיע לידי, וממנו למדתי שבנק דיסקונט בישראל בע"מ שולח מכתבים ללקוחותיו שיש להם גם חשבון חסכון בבנק וגם חשבון עובר-ישוב ולפיהם הנדילו הם את הסכום המועבר מחשבון העובר-ישוב של הלקוח לחשבון החסכון ויודו מציניים כי הם עושים בכך טובה ללקוח "כדי למנוע ממנו את הצורך לסרו לסניף". ב"אדיבותם" כי רבה מאפשרים הם ללקוח לתת הוראה שלא לבצע את הפעולה.

בעקבות המכתב הנ"ל נמסר לי כי לא רק בנק דיס-קונט אלא גם בנקים אחרים נוהגים כך.

אודה לכבוד השר אם יאיל להשיב לי:

1. הידוע לו התופעה של בנקים המושכים כספים מחשבון עובר-ישוב של לקוח ומעבירים אותם לחשבון חסכון, וכמובן לאחת מתכניות החסכון של אותו בנק?
2. אם כן — מה עשה משרד כבודו נגד תופעה כזו?
3. האם בדעת כבודו לפעול נגד הבנק על מעשהו במקרה הספציפי, ומה פעל ו/או יפעל?
4. מה בדעת כבודו לעשות למניעת מקרים כאלה?

שר-האוצר י. הורביץ:

(1) השואל הנכבד, חבר-הכנסת דב שילנסקי, מסתמך בשאלתה על תלונתו של מר חיים שטנגר, והוא גם מצרף אותה לשאלתה. התלונה נשלחה למפקח על הבנקים, אשר טיפל בה כמקובל ושלח תשובה עניינית ומספקת לסופה.

(2) בניגוד לאמור בשאלתה אין בידי המפקח על הבנקים אינפורמציה שגם בנקים אחרים, בנוסף על הבנק

הצגת הנתונים על גביית מס ההכנסה שאינה לוקחת בחשבון את כל סוגי הגבייה מהסקטורים השונים היא אינה מדויקת ומטעה. גביית מס ההכנסה מתבצעת באמצעות ארבעה מכשירים: א. ניכוי במקור; ב. מקדמות; ג. הפרשי מס — על-פי דו"חות שנתיים; ד. הפרשי מס משומות.

שני המכשירים הראשונים פועלים במרוצת השנה, ואילו המכשיר השלישי הוא לאחר תום השנה, עם הגשת הדו"ח השנתי. גביית המס משכירים מתבצעת כמעט כולה באמצעות הניכוי במקור, ולכן השינויים בשכר מוצאים את ביטויים בגבייה מיידית.

לעומת זאת הגבייה מהסקטור העסקי (עצמאים וחברות) מתבצעת באמצעות ארבעת המכשירים ביוזמית. עד לשנת המס 1978 היתה מרבית גביית המס מהסקטור העסקי באמצעות מקדמות והפרשי מס בלבד, ואילו הניכוי במקור היה חל על ספקי הממשלה וקבלני-משנה בלבד. ביולי 1979 בוצעה הרחבת חובות הניכוי במקור על חברות ממשלתיות, חברות-בת ממשלתיות, חברות פיננסיות והחברות הגדולות במשק. כמדיניות הוטלה חובה הניכוי במקור על חלק מהתוצרת התקלאית ועל עיבוד הילומים. הרחבת הניכוי במקור באה על-מנת להגדיל את החלק של מס ההכנסה הנגבה מהסקטור העסקי במרוצת השנה על חשבון הגבייה בהפרשי המס.

ההשוואה בין השנה הנוכחית לבין השנה הקודמת, שאינה לוקחת בחשבון את הניכוי במקור מטובין ושירותים, נותנת תמונה חלקית בלבד, משום שהיא משווה בין תגביות באמצעות שני אמצעי גבייה ומתשלמת מתאמצעי השלישי, אשר משקלו בסך הגבייה עלה בשנת המס 1979.

יתר-על-כן, בשנה האחרונה נקטו אמצעים תקיפים לזירוז הגבייה: בין היתר קוצרה תקופת האשראי, הועלה שיעור הריבית על החובות מס, שוכלל מנגנון הגבייה, ואכיפת הגבייה הושגה על-ידי שורת מיבצעים נרחבים. תוצאות האמצעים הללו באות לידי ביטוי בגבייה בחדוד שנים האחרונות.

דברים ברוח זו פורסמו פעמים מספר בכל אמצעי התקשורת.

5484. קיצוץ תקציבי הבנייה במגזר הדרוזי

חבר-הכנסת ז. עטשי שאל את שר האוצר ביום כ"ו בשבט תש"ם (13 בפברואר 1980):

מעיון בתקציב הנוסף לשנת 1979 עולה כי לצד העלאת סכום ההלוואות שיינתנו לדרוזים וצירקסים לבנייה ולשיפוץ בוצע קיצוץ דראסטי בתקציב המיועד לבנייה של יחידות דיור, לדרוזים, והוא הועמד על הסכום המגוחך של 2 מיליון לירות לעומת 10 מיליון לירות בתקציב המקורי. כל זאת בתקופה שבה קיימת מצוקת דיור חמורה בסקטור הדרוזי.

אבקש להשיב לי:

1. האם הקיצוץ בתקציבי הבנייה לדרוזים בוצע במשדרד בשל מידע על עודף דירות במגזר הדרוזי?
2. אם לא — מה הן הסיבות שהניעו את משדרד לקצץ את הסכום, הועמד באלו-הכי, המוקצב לבנייה במגזר הדרוזי?

3. מה הן הסיבות שהביאו לקיצוץ של 1 מיליון לירות מתוך 1.5 מיליון לירות שהוקצבו לעבודות פיתוח ותשתית בבנייה לדרוזים?

2. הכספים של כמה אנשים כנ"ל נשארו בבנק, ובאיזה סכום?

3. מה בדעת כבודו לעשות נגד הגזל של החזר 25 לירות תמורת לירה שהופקדה בבנק לפני 32 שנים?
4. מה בדעת כבודו לעשות בכל אותם כספים כמפורט לעיל הנמצאים כיום בידי בנק הפועלים, כשהאזרחים לא יודעים על כך שיש להם כספים, או שהאנשים נפטרו?

שר-האוצר י. הורביץ:

השואל הנכבד איננו מפרט על איזה "בנק הלוואה וחסכון" מדובר. במשך השנים התמוגגו עם הבנקים או הפסיקו לפעול כמוסדות בנקאיים יותר מ-40 אגודות הנושאות את השם "הלוואה וחסכון". מתוך כ-40 אגודות אלה התמוגגו עם בנק הפועלים בע"מ 7 אגודות בלבד. בדרך-כלל התבטא המיוג כזכר לעיל על-ידי כך שהאגודה השיתופית מוותרת על רשימה לעסוק בעסקי בנקאות ומעבירה אל הבנק את נכסיה והתחייבויותיה החיצוניים. עם זאת אין, בדרך-כלל, האגודה מתחסלת והיא ממשיכה לפעול כמאות לשם השגת מטרת כפי שהבירה מגדירים אותה. דמי החבר ששולמו על-ידי חבריה, הקרויים על-ידי השואל "מגיות", נשארים בדרך-כלל באגודה. האגודות הנ"ל פועלות בפיקוח רשם האגודות השיתופיות שבמשרד העבודה והרווחה, ויצאות מכלל הפיקוח של הבנקים.

הדיו"ר ש. ארבל-אלמוזילוני:

רשות לשאלה נוספת לחבר-הכנסת שילנסקי.

רב שילנסקי (הליכוד):

האם יודע לכבודו דבר שאני חושב שידוע לכל בנק בישראל, שהבנקים של "הלוואה וחסכון" צברו מניות בסכומים אדירים ומי שרכשו את המניות מתוך הכרח אינם יודעים, והכסף מונח, ואין יורשים? חלק גדול מהכסף נשאר אצל הבנקים.

שר-האוצר י. הורביץ:

הם מכרו את זה כנכס לבנקים. זה עבר באגודות בההלטה רוב בצורה כזו או כזו. אם יש חריגה מתחום החוק, בבקשה להעיר לי.

5434. גביית מס הכנסה מן הסקטור העסקי

חבר-הכנסת ח. קורפו שאל את שר האוצר ביום י"ט בשבט תש"ם (6 בפברואר 1980):

בנק ישראל פירסם נתונים על גביית מס הכנסה שהצביעו על גידול משמעותי בגבייה בין השכירים לעומת העצמאים.

בחלוקה זו יש קביעה מטעה, כי רוב ההכנסות של חברות מעטים מחולקות במשכורות לבעלים ולבעלי-המניות המוצאים את מקומם בטור של שכירים, בשעה שמדובר בעצמאים ובהכנסות בסכומי-ענק.

אודה לכבודו אם יואיל להשיב לי:

מדוע לא מעמיד משרדו פירסומים אלו על דיוקם ומונע בכך ביקורת מתוך חוסר ידיעה או מתוך ודוניות ופגיעה לא מוצדקת בציבור העצמאים?

תשובת שר-האוצר י. הורביץ:

(לא הוקראה, נמסרה לפרוטוקול)

משרד האוצר הסביר בעבר פעמים רבות כי צורת

את הנושא שהעליתי בשאלתה לגבי קביעת "שיטה סבירה מבחינה כלכלית וצודקת מבחינת חלוקת נטל המ"ס", כדברך, שתאפשר את עידוד הייצור ליצוא או להחלפת יבוא, במקום או בצדן של הקלות במיסוי מוגבלות ומצומצמות לפי מבחנים מדוקדקים.

בשאלתה הנ"ל ציינתי כי בקביעת המבחנים יש להתחשב במרכיב הערך המוסף.
אבקש להשיב לי:

מה הוא הזמן הנדרש לך ולמשרדך לבדוק את הנושא ולהגיע למסקנות ולהנחיות לביצוע?

ש"ר-האוצר י. הורביץ:

מדיניות הממשלה היא שלא לתווך לשיטת הפרמיות ליצוא. העידוד ניתן להשקעות המיועדות ליצוא בלבד. כמורכב ניתנת העדפה במסים לענפים יצרניים בכלל ול- תעשייה בפרט, במסגרת החוק לעידוד השקעות הון בתעשייה וכן בפטור שניתן לענפים אלו ממס מעסיקים.

אנו בודקים באופן מתמיד את שיטת העידוד, ואם יש צורך — מתאמים את הממריצים לתנאים המשתנים.

היו"ר ש. ארבל-אלמזולינו:

רשות לשאלה נוספת לחברי הכנסת עמאר.

משה עמאר (המערך):

אדוני השר, אתה תזכור ואומר "אנחנו בודקים", אבל השאלה היא אם לבדיקה יש אילו שהן תוצאות, או אם יש איזה משך זמן שהבדיקה הזאת מתייבת. האם יש איזו שהיא אינדיקציה לנושא הזה?

ש"ר-האוצר י. הורביץ:

אדוני חברי הכנסת הנכבד משה עמאר, זו לא ההודמ" גות כדי למנות את ההקלות וההטבות. הניתנות ליצוא ולמפעלים יצרניים לשם יצוא. בשיטה הזאת אנחנו בוח" גים, עם היד על הדופק, את שיעור הריבית הנוחה ואת הסיבסוד שאנחנו נותנים כדי לעזור ליצוא. יש פרי, והתוצאות יוצאות מהכלל.

משה עמאר (המערך):

אני מדבר על השיטה. השאלה היתה אם — — —

היו"ר ש. ארבל-אלמזולינו:

שאלת שאלה נוספת. אם התשובה לא מספקת אותך זה דבר אחר.

משה עמאר (המערך):

הוא לא ענה לי על השאלה.

ש"ר-האוצר י. הורביץ:

תגיש שאלתה נוספת.

משה עמאר (המערך):

זו כבר השאלתה השנייה שאני שואל.

היו"ר ש. ארבל-אלמזולינו:

תגיש שלישית.

שמואל טליראנו (התנועה לשינוי ויזמה):

אבל אם הוא חושב שהשר לא ענה לי על השנייה, למה יגיש שלישית?

מאיר פעיל (מחנה שלי):

אתה יכול להגיש מייד את העשירית.

4. האם ידוע לך מצב הדיוור החמור במגזר הד- חוץ?

5. מתוך אילו שיקולים קוצץ תקציב הבנייה במגזר הדרווי ובמקביל, בסכום דומה, התקציב לבניית מוסדות דת?

תשובת ש"ר-האוצר י. הורביץ:

(לא הוקראה, נמסרה לפרוטוקול)

תקציב הבנייה במגזר הדרווי, כפי שהם מקבלים ביטוי בתקציב משרד הבינוי והשיכון, גדלים ריאליים בכל שנה.

בשנת 1979 הוקצבו 140 מיליון לירות לישושים דרו- זיים (4.3% מתקציב הבנייה הכפרית), ואילו בשנת 1980 הוקצבו 315 מיליון לירות (6.0% מתקציב הבנייה הכפ- רית).

המשקל היחסי עלה בצורה משמעותית. אם נבחן את התקציב במספרים מוחלטים יתברר כי בשנת 1980 התקציב גבוה ב-125% ממשנת 1979, שיעור גבוה בהרבה מ-65% התייקרויות שהונחו בממוצע בתקציב. כלומר חלקם של הדרוויים גדל השנה על חשבון דברים אחרים בתקציב,

ולסיום — לגבי השאלתה, מדובר, בסך-הכול, בהע- ברת כספים מבניית יחידות דיור להלוואות ליחידות דיור. הסיבות לכך הן טכניות, תפעוליות. הכסף לא הועבר למטרות אחרות ולא יישמר לאותו ייעוד.

5567. שיתוף עובדים בהנהלות של חברות ממשלתיות

חברי הכנסת א. שפייר שאל את ש"ר האוצר ביום ג' באדר תש"ם (20 בפברואר 1980):

שיתוף העובדים בהנהלות החברות הממשלתיות עומד על הפרק זה זמן רב. חרף בירורים ושיחות שהתקיימו בשנים האחרונות לא הובהרה מדיניות הממשלה בסוגיה זו.

אודה לשר אם ישיב לי:

א. מה דעת השר בנושא זה?

ב. מי הגורם האמור להתלית על שיתוף או אי-שיתוף עובדים בהנהלות החברות הממשלתיות?

ג. האם בדעת השר להחיש את קבלתן של החלטות בנושא?

תשובת ש"ר-האוצר י. הורביץ:

(לא הוקראה, נמסרה לפרוטוקול)

שיתוף עובדים בהנהלת חברות ממשלתיות נידון על- ידי הוועדה המייעצת לרשות החברות הממשלתיות.

מסקנות הוועדה היו שאין כל בטחון שאכן שיתוף עובדים בהנהלות החברות הוא לטובת החברה או העוב- דים.

עם זאת אנו ממשיכים לבחון את הנושא.

5748. הררכים לעידוד הייצור ליצוא

חברי הכנסת מ. עמאר שאל את ש"ר האוצר ביום ג' באדר תש"ם (20 בפברואר 1980):

בתשובתך במליאת הכנסת ביום 5 בפברואר 1980 על השאלתה שלי מס' 4991 הודעת כי הינך נכון לבדוק

משה עמאר (המערך) :

השאלה היתה אם הערך המוסף הוא הקובע בקריטריון שאליו אתה רוצה להגיע. זו היתה השאלה.

שרי-האוצר י. הורביץ :

אף ששאלת שאלה שלישית. אומר לך : לאחר המהפך של 1977 אין לנו עוד קריטריונים שונים ותעריפים שונים לדולר, לא לפי ערך מוסף ולא לפי כל דבר אחר. אנחנו עוזרים ליצוא בסעיפים שונים ובדרכים שונות.

5749. ביטול מס קנייה על כלי-קשת

חברת-הכנסת א. נמיר שאלה את שר האוצר ביום ג' באדר תש"ם (20 בפברואר 1980) :

בתשובה על השאלתה מס' 3559 מאפריל 1979, ש"הגשתי בנושא ביטול מס קנייה על כלי-קשת, נענית כי משרד האוצר דיון שנית בנושא.

בקשר לכך אודה לשר אם ישיב לי :

1. האם נבדק ביטול מס קנייה על כלי-קשת עלידי משרד האוצר ?

2. ואם כן — מה היו מסקנות בדיקה זו ?

3. ואם לא — האם יש בדעת השר להורות על בדיקה מחודשת של הנושא, במגמה להויל את מחיר כלי-הקשת המיוצרים בארץ ?

תשובת שרי-האוצר י. הורביץ :

(לא הוקראה, נמסרה לפרוטוקול)

משרד האוצר בדק את נושא מס הקנייה על כלי-הקשת.

נקבעה עמדה עקרונית, הגורסת שיש להפחית את שיעורי מס הקנייה על כלי-הנגינה.

עם זאת והחלט שמטעמים פיסקאליים הפחתה זו תבוצע רק במסגרת של רפורמה כללית במסים עקיפים, אם וכאשר זו תבוצע.

5750. תפקידיו של מר יוסף וולף ושכרו

חברת-הכנסת י. זכאי שאל את שר האוצר ביום ג' באדר תש"ם (20 בפברואר 1980) :

בזמנו מונה מר יוסף וולף, עלידי שר התעשייה, המסחר והתיירות הקודם מר יגאל הורביץ, לתפקיד מנהל החברה לפיתוח מפעלי תיירות. כעת מינה שר האוצר הנוכחי את מר יוסף וולף לתפקיד יועץ לענייני חסכון וייעול המנגנון. כמו-כן התמנה אותו אדם עלידי הקא-בינט הכלכלי לתפקיד ראש המטה לקיצוץ כוח-אדם בשירותים הציבוריים.

אבקש להשיב לי :

א. האם איש אחד יכול למלא את שלושת התפקידים הנ"ל ?

ב. האם אין ניגוד אינטרסים בין תפקיד של מנהל כללי בחברה ממשלתית לבין שני התפקידים האחרים ?

ג. מאיזה משרד מקבל מר יוסף וולף את משכורתו ?

ד. האם נכון הדבר שכל הסידורים האלה נעשו על-מנת שהאיש יוכל להמשיך ולקבל שכר של מנהל כללי של חברה ממשלתית, בתוספת אש"ל ומכונית ?

תשובת שרי-האוצר י. הורביץ :

(לא הוקראה, נמסרה לפרוטוקול)

איני רואה מגיעה שעובד בכיר ברמת מר וולף ימלא התפקידים המוטלים עליו.

בעיית ניגוד אינטרסים נדונה עם ההעץ המשפטי לממשלה ובמסגרת זו קיבל עליו מר וולף תגבלות מספר, כדי שלא יהיו ניגודי אינטרסים.

מר וולף מקבל את משכורתו ממשרד האוצר באמצעות התכרה, וזאת על-פי ההסדר שנקבע בחוזה המיוחד להעסקתו.

מר וולף מועסק בשירות המדינה בתצ"מ-משרה ומקבל תשלומים שהוא זכאי להם בגין עבודתו זו, על-פי חוזה מיוחד עמו, בדומה להעסקת עובדים אחרים במעמדו. אין שום התייחסות יוצאת-דופן לגבי בנוגע לרכב או אש"ל.

5771. ביטול מס הרכוש המוטל על דירות מגורים

חברת-הכנסת א. הרליץ שאלה את שר האוצר ביום י' באדר תש"ם (27 בפברואר 1980) :

נמסר כי בקאבינט הכלכלי הועלתה עלידי האוצר הצעה לבטל את מס רכוש על דירות ובתים מעל לערך של 3 מיליון לירות וכי מסתמן רוב בקאבינט הכלכלי, של 3 נגד 2, בעד הצעה זאת.

אודה לכבוד השר אם ישיב לי :

1. האם ידיעה זו נכונה ?

2. האם כבודו תומך בהצעה זאת לפטור בעלי רכוש מתשלום מס על רכושם ?

3. האם נכון, כפי שנמסר, שהכנסה ממס רכוש שהאוצר מוכן לוותר עליה מסתכמת ב-200 מיליון לירות ?

4. האם מדע כבודו כי אותן 200 מיליון לירות הן, דרך משל, הסכום החסר לממשלה למתן פיצויי התתייקרות לאירגונים הוולונטאריים כדי להבטיח את המשך קיומם של מעונות-היום ל-14,000 ילדים במדינה ?

תשובת שרי-האוצר י. הורביץ :

(לא הוקראה, נמסרה לפרוטוקול)

על-פי ההצעה שנדונה בוועדת השרים לענייני כלכלה אישרה ועדת הכספים של הכנסת תיקון בתקנות מס רכוש לגבי דירות מגורים המשמשות למגורי בעליהן.

התיקון פוטר ממס דירות כנ"ל ששוויין אינו עולה על 3.5 מיליון לירות, ואילו דירות ששוויין מ-3.5 מיליון ועד 5 מיליון לירות יחוייבו במחצית המס.

הפסד ההכנסות הצפוי מהפטור ממחצית המס לדירות מגורים שבעליהן גרים בהן ושוויין מ-3.5 מיליון לירות עד 5 מיליון לירות, הוא כ-100 מיליון לירות.

אולם למנגנון מס רכוש יש קשיי גבייה רבים. חובות העבר מסתכמים במיליארדים, ועדיף לכוון את משאבי האגף לגביית חובות על דירות מגורים שנייות, מגרשים ונכסים עסקיים אחרים.

יש משפחות רבות הגרות בדירות שערכן עולה על 3.5 מיליון לירות ואשר הכנסתן היא ממשכורת בלבד ואינה בגודל הכנסה גבוהה כלל.

עליו לזכור כי מדובר במס רכוש רק על דירות מגורים שהן מעונו וביתו של האזרח.

היו"ר ש. אריכלי-אלמזולינו :

רשות לשאלה נוספת לתבריה הכנסת נוף.

עקיבא נוף (התנועה הדמוקרטית) :

כמה זמן עבר, וביזמת מי השינוי, בין התשלום הנוסף בפועל שניתן למפא"י לבין הדיווח שלטונות מס הכנסה, והאם היתה כאן או לא היתה כאן עבירה מצד מפא"י ?

שר-האוצר י. הורביץ :

אני מבין, חברי הכנסת נוף, שאתה מסתמך על דבריו של אשר ידלין בעניין העיסקה. לא עסקתי בנושא. הודיעו לי ששיעור המס, כפי שקבע השמאי, גבוה ממה שהיה בהערכה הקודמת והמס שולם במלואו.

5775. שיעור ירידת האינפלציה

חברי הכנסת צ. ביטון שאל את שר האוצר ביום י' באדר תש"ם (27 בפברואר 1980)

בעתון "ידיעות אחרונות" מיום 14 בפברואר 1980 הופיעה הכותרת הזאת: "הורביץ: תוך תודשיים יירד שיעור האינפלציה ב"50%".

אבקש מאת כבוד השר להשיב לי :

1. האם הציטוט ובעתון נכון ?
2. אם לא — מדוע לא הוכחש על-ידי כבוד השר ציטוט המטעה את הציבור ?

3. אם הציטוט נכון, האם מוכן כבוד השר להסביר על-פי אילו נתונים תרד האינפלציה בחודשים הקרובים ב-50% ?

תשובת שר-האוצר י. הורביץ :

(לא הוקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. הציטוט אינו מדויק.
2. אינני מצא הצדקה להקמת מנגנון להכחשות.
3. עם כניסתי לתפקיד שר האוצר בנובמבר היה שיעור האינפלציה שהתפרסם באותו חודש 9.7%, בעוד שהמדד האחרון שהתפרסם בחודש אפריל היה 5.1%. זוהי ירידה של כ-50%.

5776. שיעור הזרמות כספים על-ידי הממשלה

חברת הכנסת ג. כהן שאלה את שר האוצר ביום י' באדר תש"ם (27 בפברואר 1980) :

נגיד בנק ישראל הזהיר ביום 7 בפברואר 1980, בכנס איגוד תברות הביטוח, כי ההזרמה הממשלתית בסך 6 מיליארד לירות בינואר 1980 לא תסייע להאטת האינפלציה.

אודה לכבודו אם ישיב לי :

1. האם ההזרמה בסכום כזה בתודש ינואר נחשבת למקובלת ?

2. מה היא תחזית והזרמה הממשלתית החודשית במחצית השנה הקרובה ?

היו"ר ש. אריכלי-אלמזולינו :

חברת הכנסת גאולה כהן איננה באולם. ותשובה תועבר לפרוטוקול.

משה שמיר (התחיה — בנא"י) :

גברתי היושבת-ראש, אני מבקש, אם אפשר, שהשר ישיב על שאלתה זו.

בשנת הכספים הבאה תצומצם ההעברה התקציבית לרשויות המקומיות, וההעלאה במיסוי העירוני על דירות מגורים תהיה מאסיבית. המס על דירת המגורים של האזרח לא יקטן אלא יגדל ויש גם לקבוע את הגבול העליון כמה מס מותר וצריך לגבות מן האזרח על דירת מגורים.

הפטור כאמור גם לא יצמצם את ההכנסה, שכן מאמצי הגבייה יופנו לכיוון הנכון. נכון שיש גם בעלי וילות בישראל, אולם אי-אפשר על-פי החריגים לדון את כלל הציבור.

5777. עיסקת מקרקעין שנעשתה כעבר-בין מפא"י

"שיכון עובדים"

חברי הכנסת ע. נוף שאל את שר האוצר ביום י' באדר תש"ם (27 בפברואר 1980) :

בגיליון יום ו', 15 בפברואר 1980, של העתון "ידיעות אחרונות", במסגרת קטעים מספרו של אשר ידלין "עדות", נמסר כי במסגרת עיסקת מקרקעין בין מפלגת פועלי ארץ-ישראל (מפא"י) ובין חברת "שיכון עובדים" רכשה האחרונה מקרקעין הידועים כ"קפה בוסתן" בתל-אביב במחיר שהוסכם. אשר ידלין מציג כי מחיר זה הוגדל בתקופה מאוחרת יותר וכי "שיכון עובדים" שילמה למפא"י על חשבון עיסקת מקרקעין זו סכום נוסף של 250,000 לירות.

אבקש להשיב לי :

1. האם נבדקה מחדש העיסקה האמורה לאחר הפירסום הנ"ל ?
2. האם שולם על-ידי מפא"י מס שבח מקרקעין בגין עיסקה זו, ובאילו שיעור ?
3. האם דוח שלטונות מס שבח מקרקעין על הגדלת סכום התגמורה בעיסקה האמורה ?
4. האם לאור הפירסום על הגדלת המחיר מתכוון משרד לדרוש הגדלת שיעור המס שהיה על מפא"י לשלם ?
5. האם שולמה על-ידי הרוכשת, "שיכון עובדים", תוספת מס, ובאילו שיעור ?
6. האם דוח על-ידי "שיכון עובדים" על הגדלת המחיר ?
7. האם לאור הפירסום על הגדלת המחיר מתכוון משרד לדרוש הגדלת שיעור המס שהיה על "שיכון עובדים" לשלם ?
8. אם לא דוח למשרד על הגדלת המחיר ואם לא שולמו לשלטונות מס שבח ותוספת מס נוספים הנוגעים עים מהגדלת המחיר, האם מתכוון משרד לנקוט הליכים פליליים בגין אי-דיווח כחוק ואי-תשלום מסים כחוק מצד מפא"י ומצד "שיכון עובדים" ?

שר-האוצר י. הורביץ :

1. נבדקו מחדש פרטי העיסקה ולא נמצא מקום לפתוח את השומה. שווי המכירה למס שבח הוגדל על-ידי השמאי המחוזי של מס שבח בסכום של 375,000 לירות ואילו המידע שנמסר הוא על 250,000 לירות.

2. בשלחה תודעת שומה מוגדלת בסכום האמור לעיל לתשלום מס שבח, והמס שולם במלואו.

לאור הנ"ל אין מקום לשום פעולה נוספת מצדנו.

3. האם הפיצויים שיינתנו על תאונות דרכים שהיו בשנים קודמות יהיו צמודים לשינויים במדד?
4. אילו אמצעים ינקוט המשרד כדי לזרז את הטיפול של חברת "אבנר" בתשלום פיצויים לנפגעי תאונות דרכים?

שר-האוצר י. הורביץ:

1. הנתונים שהוצגו בעתון "ידיעות אחרונות" נמסרו על-ידי "אבנר" — איגוד הביטוח נפגעי רכב בע"מ, והם נכונים.

2. שנת 1976/77 (מ' 25 בספטמבר 1976 עד 31 בדצמבר 1977) כוללת גם תאונות שאירעו מאוחר יותר.
3. עד סוף 1979 שולם סכום של 800 מיליון לירות, שערכן במחירי דצמבר 1979 — כ-1.65 מיליארד לירות. מנתונים אלו עולה שהסדרו כ-57% מהתביעות ושולמו כ-50% מהפיצויים של שנת החיתום 1976/77.

4. חובת המבטחים בתשלומים חדשיים שיהיה בהם גם כדי לספק את צרכי מחייתם של הנפגעים ומשפחותיהם גורמת לא מעט לעיכוב בהגשת תביעות סופיות מצד הנפגעים. חלק מהנפגעים נמצא עדיין בטיפול רפואי וממתין לקביעת אחוזי נכות.

5. הפיצויים המגיעים לנפגעים על-פי החוק הם צמודים.

6. מכיוון שהפיצויים הם צמודים אין למבטחים עניין בעיכוב התשלומים, ואנו עושים כמיטב יכולתנו לזרזם.

5865. ההבדלים בין אומדנות האוצר והאומדנות של בנק ישראל

חברת-הכנסת מ. פעיל שאל את שר האוצר ביום י"ז באדר תש"ם (5 במאס 1980):

רצוני לשאול את כבוד השר:

א. האם ההבדלים בין הערכות האוצר והערכות בנק ישראל לגבי הצפי במשך השנה הקרובה נובעים מהבדלים בנתונים הסטטיסטיים המשמשים בסיס לחישובים ושהם משתמש כל אחד מהצדדים?

ב. ואם כן — מה הם הנתונים העיקריים שעליהם מבסס האוצר את תחזיתו, ומה הם הנתונים העיקריים שעליהם מבסס בנק ישראל את תחזיתו?

ג. אם לא זו הסיבה להבדלים בהערכות לגבי הצפי במשק בין שני המוסדות, מה היא הסיבה להבדלים אלו?

שר-האוצר י. הורביץ:

א. ההבדלים בין אומדנות האוצר לבין האומדנות של בנק ישראל לגבי הצפי בשנה הקרובה אינם נובעים מהבדלים בנתונים סטטיסטיים.

ב. הנתונים המשמשים בסיס לחישוב הן באוצר והן בבנק ישראל מקורם בפרסומי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, בתקציב המדינה לשנת הכספים 1979 ובהצעות התקציב ל-1980.

ג. הערכות האוצר ובנק ישראל לשנת 1980 מצגות במובנים ריאליים. זאת על-אף העובדה שחלק מן הנתונים הנוכחים לעיל נקבעים במחירים שוטפים. פרט זה כשהוא לעצמו עשוי להסביר את ההבדלים באומדנות, כיוון ש"תרגום" הערכים השוטפים לערכים ריאליים משקף תחזיות שונות על ביצוע התקציב הכולל למעשה.

היור"ר ש. ארבל-אלמזלינו:

אתה מבקש שהשר ישיב על השאלתה של חברת-הכנסת גאולה כהן. האם השר מוכן?

שר-האוצר י. הורביץ:

ואף שהיתה לי דרך להעביר את התשובה לפרוטוקול ברצון רב אענה.

על השאלה האם הורמה בסכום של שישה מיליארדי לירות בחודש ינואר נחשבת למקובלת התשובה היא: לא.

על השאלה מה היא תחזית ההורמה הממשלתית החודשית במחצית השנה הקרובה התשובה היא שהממשלה לא מכינה תחזית הורמה חודשית שישה חודשים מראש, מכיוון שההורמה החודשית היא נתון התלוי במספר רב של משתנים (כגון גביית מסים, גיוס הון, תשלום משכורות).

בחדש אפריל היתה ההורמה אפסית והסתכמה ב-200 מיליון לירות.

משה שמיר (התחיה — בנאי):
יש לי שאלה נוספת.

היור"ר ש. ארבל-אלמזלינו:
אתה לא יכול לשאול שאלה נוספת.

שר-האוצר י. הורביץ:

גם השאלה הראשונה היתה אסורה עליך.

משה שמיר (התחיה — בנאי):

רציתי לשאול למה היה צורך להורים סכום כה גדול של 200 מיליון לירות?

שר-האוצר י. הורביץ:

חברת-הכנסת שמיר, 200 מיליון לירות זה המון, אבל בתקציב שלנו הורמה של 200 מיליון לירות לא משנה ולא מוועזת את השוק.

היור"ר ש. ארבל-אלמזלינו:

אדוני השר, אם אין זכות לשאלה אין גם זכות לתשובה.

שר-האוצר י. הורביץ:

נכון, אני מסכים; אין זכות לשאלה ואין זכות לתשובה.

5863. תשלום פיצויים לנפגעי תאונות דרכים

חברת-הכנסת ש. ארבל-אלמזלינו שאלה את שר האוצר ביום י"ז באדר תש"ם (5 במאס 1980):

בעתון "ידיעות אחרונות" פורסם: תאגיד חברות הביטוח "אבנר", שהוקם במסגרת חוק ביטוח חובה לרכב, עדיין לא סיים את הטיפול ב-17,000 תביעות לפיצויים שהוגשו נגדו על-ידי נפגעי תאונות דרכים בשנים 1966—1967. כאשר תביעות אלה נאמדות ב-1 מיליארד ר"700 מיליון לירות.

נוכח העובדה שפיגור כה גדול בסידור הפיצויים לנפגעי תאונות דרכים גורם סבל רב ומיותר לנפגעים רצוני לשאול את כבוד השר:

1. האם הפירסום בעתון תואם את המציאות?

2. אם כן — מה הן הסיבות שגרמו לפיגור כה גדול בתשלום פיצויים לנפגעי תאונות דרכים?

הח"ר ש. ארבל-אלמחלינו :

רשות לשאלה נוספת לחבר-הכנסת פעיל.

מאיר פעיל (מתנה שלי) :

אולי מוכן כבוד השר להסביר לנו את ההבדלים העיקריים בהערכות השונות בין האוצר ובין בנק ישראל לתחזית התפתחות התקציב ?

שר-האוצר י. הורביץ :

מכיוון שקבעתי שהבסיס לא היה שונה והנתונים היו זהים, ייתכן מאוד שההערכות של התנהגות המשק, או יותר נכון התנהגות הממשלה באחיותה בתגה והמעצור רים שתצליח לעצור או להיפך, הן אשר יקבע את התוצאות. הערכות שונות היו באוצר והערכות שונות היו בבנק ישראל. אני משער שהערכות שלנו והערכות של בנק ישראל היו ייתכן אובייקטיביות וייתכן סובייקטיביות, הכול לפי זווית ראייה של כל צד.

ייתכן שבנק ישראל, כגורם אובייקטיבי מן הצד, חושש שאנו לא נוכל לעמוד בתחזיות שלנו, לא נוכל לעצור מהלכים או שטפונות או לחצים במשק, מצד שני ייתכן שאנו אופטימיים ותרשבים שכן נוכל לעמוד בכל אלה. אני אומר זאת בלי העמדת-פנים. אני מאמין שהתחזית שלנו תתגשם. עד היום, גם אגתנו וגם בנק ישראל, עם כל האופטימיות שמייחסים לאוצר אנשי בנק ישראל, לא צפינו את העלייה הפאנטאסטית ביצוא. אם נמשיך כך הלאה בעניין היצוא, ברגיעה במערכת יחסי העבודה ובהתנהגות כלפי היבוא — אני כמעט לא מעז לומר זאת אבל אני נוטה לתאמין שאפילו אנו היינו פסימיים במידה רבה יותר מזו שבה נחשדנו באופטימיות-יתר על-ידי בנק ישראל.

5908. חלקם של השכירים בהכנסה הלאומית

חבר-הכנסת מ. פעיל שאל את שר האוצר ביום ג' בניסן תש"ם (20 במארס 1980) :

מתווגי בנק ישראל מתברר כי גביית מס הכנסה משכירים עלתה בהרבה לעומת גביית המס מעצמאים ומחברות בשנת 1979. (עד 31 בדצמבר 1979), וכי השכר הריאלי הפגוי של שכירים ירד ב-3%.

אבקש מאת כבוד השר להשיב לי :

א. מה הוא הסכום הכולל של מס ההכנסה שנגבה מעצמאים בשנת 1979 ?

ב. מה הוא סכום החוב של העצמאים שנוטר לשנת 1979 ?

ג. מה הוא הסכום הכולל של מס ההכנסה שנגבה מן החברות בשנת 1979 ?

ד. מה הוא סכום החוב של החברות שנוטר לשנת 1979 ?

ה. מה הוא הסכום הכולל של מס ההכנסה שנגבה משכירים בשנת 1979 ?

ו. מה הוא סכום החוב של השכירים שנוטר לשנת 1979 ?

ז. מה היה חלקם של השכירים, באחוזים, בהכנסה הלאומית בשנת 1979 ?

ח. מה היא הסיבה העיקרית לירידת השכר הריאלי הפגוי של השכירים ?

שר-האוצר י. הורביץ :

נתוני בנק ישראל מתייחסים לשנה קאלנדארית 1970. מס ההכנסה הוא מס שנתי, על-כן יש לבחון את נתוני הגבייה לשנת מס ולא לחלקים ממנה. שנת המס 1979 מסתיימת ב-31 במארס 1980. בשנה זו גבה מס ההכנסה מעצמאים 14 מיליארד לירות ומחברות 25 מיליארד לירות. גבייה זו כוללת גביית מקדמות על חשבון 1979 והפרשי מס על חשבון שנים קודמות.

בשנת 1979 אין עדיין חיוב מס בגין 1979, שכן הסקטור העסקי בשלב זה לא יודע את ההכנסות לשנה זו. נתון זה נודע לאחר חום השנה, בעת הגשת הדו"ח השנתי. אי לכך אין כל מידע על חוב שנוטר מעצמאים או מחברות בגין 1979, והוא ייודע, כאמור, במחצית הראשונה של שנת המס הבאה.

סך המס הנגבה משכירים היה בשנת המס 1979 כ-40 מיליארד לירות. סכום זה הוא תוצאה של תשלומי השכר במשק, אשר המס מהם ברובו מנוכה במקור, ולמעט מספר מצומצם של שכירים החייבים בהגשת דו"ח שנתי זהו סך המס המגיע בגין 1979.

הירידה או העלייה של משקל השכירים בהכנסה הלאומית אינה יכולה לשמש אינדיקטור לגביית מס ההכנסה מסקטור זה. השוואה מעין זו אינה יכולה להתבצע באמצעות בדיקת הגבייה אלא באמצעות ההשוואה בין השכר הממוצע לבין ההכנסה הממוצעת בשוק, אשר תיערך בעוד שנה או שנתיים בלבד, לאחר שיהיו שומות למגזר העסקי בגין שנת 1979.

הח"ר ש. ארבל-אלמחלינו :

רשות לשאלה נוספת לחבר-הכנסת פעיל.

מאיר פעיל (מתנה שלי) :

כבוד השר, מה דעתו על הערכת בנק ישראל שהשכר הריאלי הפגוי לשכירים ירד ב-1979 ב-3% ? אפשר רק להניח, אם כך, ששאל השכירים במשכורות הנמוכות יותר ירד השכר הריאלי הפגוי אפילו יותר.

שר-האוצר י. הורביץ :

בלי להיכנס לוויכוח — השכר הריאלי במשק עלה בשנה שעברה, אולי לשמחת מישור ואולי לצער מישור, במידה ניכרת. לדעתי המשק לא יכול היה לשלם תוספות שכר ריאליות בשנה שעברה. מצב המשק מחתקף כך במידה רבה בגלל זה, וכולנו ערים לכך.

5908. השינויים במצבת כוח-האדם

בשירותים ובתעשייה

חבר-הכנסת א. שפיור שאל את שר האוצר ביום י"ז בניסן תש"ם (3 באפריל 1980) :

נמטר כי מספר המפוטרים בתעשייה גדול פי 5 מזה שבשירותים.

אודה לכבוד השר אם ישיב לי :

א. כמה עובדים, להערכת השר, יפוטרו בכל מערכת השירותים בשנת 1980 ?

ב. כמה עובדים, להערכת שר, יפוטרו באותה שנה בתעשייה ?

ג. כמה מהעובדים שיפוטרו או יעזבו את השירותים יעברו אל התעשייה ?

ד. אילו ענפים בתעשיה יקלטו עובדים בשנת 1980, וכמה ?

שר-האוצר י. הורביץ :

המידע שעליו מבוססת השאלתה, ולפיו מספר המפ"רים בתעשיה גדול פי 5 מזה שבשירותים, איננו נכון.

לשאלות שנשאלו :

א. בשירות הציבורי חל קיצוץ של כ-6% מכוח-אדם, הקיצוץ כבר הושלם, ומבין כ-4,000 עובדים האמורים לעזוב את השירות עזבו כבר 3,500 איש.

ב. בשנת 1979 היה סך כול העובדים בתעשיה כ-298,000 וגוספו כ-13,000 איש, המהווים גידול של 4.6%. זהו שיעור הקבלה הגבוה ביותר ב-7 השנים האחרונות. הנתונים לגבי החודשים הראשונים של שנת 1980 אינם מצביעים על פיטורים משמעותיים בתעשיה, פרט למקרים מודדים ובהיקף קטן. התחזית לשנת 1980 מצביעה על המשך המגמה של קליטת עובדים בתעשיה, בעיקר בתעשיה ליצוא.

ג. אין ספק שחלק מצווי השירותים נקלט בתעשיה, ומה שחשוב יותר הוא שאחוז גבוה של המצטרפים החדשים למעגל העבודה פנה לתעשיה ולא לשירותים.

ד. התרחבות התעשיה בשנת 1980 תהיה בעיקר בענפי היצוא השונים, כגון מתכת, אלקטרוניקה, כימיה וכו'.

6082. בירור תלונות הנוגעות למפעלי-הפיס

חבר-הכנסת ה. ויידל שאל את שר האוצר ביום י"ג באייר תש"ם (29 באפריל 1980) :

בעקבות כתבה ב"מעריב" מיום ו', 21 במאס 1980 — "הטופס שזכה בשני מיליון נעלם בדרך למפעל הפיס" — רצוני לשאול את כבוד השר :

1. האם קיים נציב תלונות במפעל-הפיס, שבפניו אפשר לברר תלונות אורחים ?

2. אם אין — האם ייקבע נציב תלונות או ועדה ציבורית שבפניהם אפשר יהיה לברר תלונות כגון אלה ?

תשובת שר-האוצר י. הורביץ :

(לא הוקראה, נמסרה לפרוטוקול)

במפעל-הפיס קיים מבקר פנימי ואחד מתפקידיו הוא בירור תלונות הציבור.

ב. חוק מס הבולים על מסמכים (תיקון), תש"ם—1980 *

(קריאה ראשונה)

שר-האוצר י. הורביץ :

החומר פה.

גברתי הישבת-ראש, כנסת נכבדה, מס בולים על מסמכים נגבה באחוזים מהערך הנקוב במסמך. לפי המצב החוקי הקיים, אם הערך נקוב במטבע-דו"ח, יש לחשב את הערך בלירות ישראליות לפי שער החליפין הרשמי לאותו מטבע-דו"ח כפי שחל ביום ביול המסמך. מאחר שמאז הליברליזציה בסיקנות על מטבע-דו"ח אין שער חליפין רשמי למטבע-דו"ח, אין עוד משמעות להוראה זו.

הח"ר ש. ארבל-אלמוזילנו :

חברי הכנסת, אנו עוברים לסעיף ב' בסדר-היום : חוק מס הבולים על מסמכים (תיקון), תש"ם—1980 — קריאה ראשונה. בבקשה, אדוני שר האוצר, יש לך החומר פה, או שנעבור בינתיים להצעה לסדר-היום של חברת-הכנסת גרוסמן ?

שלמה הלל (המעדר) :

אולי ביטלו את המס.

שער החליפין הרשמי לאותו מטבע-החץ כפי שהיה קיים בבנק ישראל ביום הביול למעשה. אני מציע כי יונהג, על-פי חוק, שבנק ישראל, במצב הקיים במדינה, יפרסם אחת לשבוע את שער החליפין שלו למטבעות, נאמר ביום שישי, בשעה 12:30, וזה יהיה השער הנכון לשבוע הבא, העל-פי שער זה יפול דבר בחוק הנוגע לנו.

לכן אני מציע שלא יהיה כתוב: "לפי כללים שקבע שר האוצר, באישור ועדת הכספים של הכנסת ולאחר התייעצות עם נגיד בנק ישראל" אלא: "לפי שער החליפין שקבע בנק ישראל לאותו מטבע-החץ ביום הביול למעשה." אני מציע, אפוא, כי במקום שה"העסקונה" — שר האוצר והבנק ישראל — תבוא פעם בשבועיים או פעם בחודשיים לוועדת הכספים, יוטל על בנק ישראל לטפל בנושא בצורה מסודרת וממלכתית, ואחת לשבוע יפרסם הוא את השער שלו. אי-אפשר לקרוא לו "שער רשמי" אלא הבנק יקבע את השער שלו, ושער בנק ישראל בשבוע הנתון יהא השער הקובע.

בהודמנות זו אני רוצה לומר לשר האוצר, לממשלה, לאנשי המערך הנמצאים פה: הגיע הזמן שבבדק מחדש את כל ערשת המהפך הכלכלי של 1977, למען נמצא דרך לחדש את הפיקוח על מטבע-החץ. ביטול הפיקוח על מטבע-החץ הוא אביר-אבות הטומאה, אביר-אבות הסיבות לאינפלציה. רבים יצאו מרווחים, ביניהם אולי אנשים רבים שהיו ידידיהם של חברי כנסת למיניהם, רבים יצאו מופסדים, והם רוב רובם של אורחי המדינה.

הח"ר ש. ארבל-אלמוזלני:

חברי הכנסת, תם הדין.

לפי בקשת סיעת המפלגה הליברלית ההצבעה על חוק מס הבולים על מסמכים (תיקון), תש"ם—1980, לא תת-קיים היום אלא תיערך בשבוע הבא.

ג. הצעה לסדר-היום פעילותו של הרב כהנא

תשמישי קדושה. לפני שנתיים הם היו הראשונים שפרצו לבניין "הדסה" בתברון. עשי זאת פעמים מספר ובכל פעם פגנו משם בכוח. הם שלחו מאות מכתבים לערבים ולדרוזים, אורחי ישראל, והציעו להם להגר מיד מישראל. לאחרונה הם התפרצו ברמאללה, בחולות ובתברון. לא אחת פרצו למקומות מקודשים לדתות אחרות. הם כבר הצייתו ספרי תפילה נוצריים, הם ירו, היכו, הרסו, ניתצו. הם תמיד חמשים — והגשק לא ניטל מהם.

אחרי כל אלה מזכים אותנו בשורות מספר בעתון: הרב כהנא נעצר ושוחרר בערבות. כך גם יסי דיין, עוזרו המהולל. מעניין לדעת כמה פעמים נעצרו וכמה פעמים שוחררו בערבות. ובכלל, מה קורה לאחר השיחרור? מה אמרו? — אמרו, הו, מיעוט קטן, אנשים מערערים, הם אינם מאוזנים מבחינה נפשית, אין לנפח את הנושא השולי הזה, כי הרי, בטור-של-דבר, "כולנו יהודים ויש-ראל ערבים זה לזה".

חברי הכנסת, המיעוט המבוטל הזה, אלה שהם רק חמשי-מות, מופיעים כגיבורים מבוקשים בכלי-התקשורת. וזיקורי הטלוויזיה שזופים את פניהם, הם אותבים אותם, כי דעותיהם חריגות. הראדיו משדד את דברי הבלע שלהם. איך אפשר לעמוד בפיתוי ולא לצלם את הפזמה המשיחית

מטרתו של התיקון המוצע בחוק שלפנינו היא להס-מך את שר האוצר לקבוע את אופן חישוב ערכו של מסמך הנקוב במטבע-החץ לצורך חישוב מס הבולים החל על המסמך, וזאת התייעצות עם נגיד בנק ישראל ובאישור ועדת הכספים של הכנסת.

אבקש להעביר את חוק מס הבולים על מסמכים (תיקון), תש"ם—1980, לוועדת הכספים של הכנסת.

הח"ר ש. ארבל-אלמוזלני:

אנו עוברים לדיון. רשות הדיבור לחבר-הכנסת פעיל. הוא הראשון והאחרון בדיון זה.

מאיר פעיל (מחנה שלי):

גברתי היושבת-ראש, כנסת נכבדה, אי-אפשר להפוך את התיקון הקטן בחוק לדיון כללי בבעיה של הפיקוח על מטבע-החץ. לא אעשה זאת וגם לא אצביע נגד העברת הצעת החוק לוועדת הכספים. אני אמונ.

בהודמנות זו אני רוצה לומר: עצם העובדה שביטול או צמצום מאוד בנובמבר 1977, ביזמת הממשלה הזאת, את הפיקוח על מטבע-החץ — אותו מעשה שנקרא בשעתו "המהפך הכלכלי הגדול" — היא הסיבה העיקרית להתמרת האינפלציה במדינתנו. אנו דנים עכשיו בתוצר-לוואי קטן שבגללו לא צריך לנהל ויכוח כללי. לכן אני מבין במעמד זה את מתאתי ועל המהפך הכלכלי הזה. הגיע הזמן לחשוב עליו מחדש ולחדש בהדרגה את הפיקוח על מטבע-החץ. לא חייבים לחזור לשיטה הישנה אלא חייבים לפתח שיטה חדשה.

באשר לחוק הזה עצמו אני מציע דבר פשוט. אני מציע להחליף את הנוסח המשאר את קביעת השער לשר האוצר בנוסח המשאר אותה לבנק ישראל, באישור ועדת הכספים, ואני מוכן להעביר את הנוסח המוצע על-ידי לוועדת הכספים. הנוסח הכתוב בחוק הקודם הוא: "לפי

הח"ר ש. ארבל-אלמוזלני:

אנו עוברים להצעה לסדר-היום של חברת-הכנסת חייקה גרוסמן, שהוכרה כדחופה על-ידי יושב-ראש הכ-נסת והסגנים. הנשוא הוא: פעילותו של הרב כהנא. רשות הדיבור לקהבת-הכנסת גרוסמן.

חייקה גרוסמן (המערך):

גברתי היושבת-ראש, כנסת נכבדה, לפי בקשת הנשי-את ויתרתי על הכותרת המקורית של הצעה זו לסדר-היום, כי "הרי כיצד אפשר לקרוא ליהודים 'קחאקים'?" אולם איך קורה הדבר שיהודים, שהיו תמיד הקרבות של התולגאנים ושל הפוגרומים, של האנטישמיות מכל הזדורות, כיצד יכולים יהודים לבצע מעשי פוגרומ?

בימים האחרונים גורנו על עצמנו אישוק ואלם. קשה היה לומר את כל אשר עם לבנו, קשה היה להגיב על כל היתבטים של מה שקרה בתברון, כי הרי המתים היו מוטלים לפנינו. בינתיים חל דירדרר במצב ואסור לתת לפרו-מקאציה ידיים תפשיות. זה שנים מתפרעים אנשי הרב כהנא, בין היתר גם בירושלים. הם פרצו לכנסיה הרוסית בצעקות "שני רוסים בעד יהודי אחד". הם פרצו לחדר הסעודה-האחרונה בכנסיית הדורמציין, השחיתו

משה ארנס (הליכוד):
אני מציע לך לבקר במשגב-שם.

חייקה גרוסמן (המערך):
ואל תשלח אותי לגליל. לגליל אני יכולה לשלוח איתך.

— — — הם תבעו, קודם-כול, מעצמם, לא מאחרים, יותר שמירה, יותר עבודה, יותר מאמץ. מדוע פה ירקו לחיילים בפנים, ושם, ליד הגדר הצפונית, הביעו תודה והוקרה?

מאיר פעיל (מחנה שלי):
הוא יודע על המקום הזה רק מהמפה.

חייקה גרוסמן (המערך):
מי צריך להתהלך פה חפוי ראש מול הגיבורים של המלים? האם חסרים לנו אויבים מבחוץ? — — —

גאולה כהן (התחיה — בנאי):
אחת מדברת כאן. לא חסרים לנו אויבים בחוץ. יש לנו די אויבים מבית.

מאיר פעיל (מחנה שלי):
את האויב, לא היא. תבטי בראי ותראי את האויב הראשי של עם ישראל היום. תעמיד ראי נוסף לרב כהנא. יהיה לך מיסדר האויבים של עם ישראל.

(חברת-הכנסת ג. כהן קוראת קריאת-ביניים)

היו"ר ש. ארבל-אלמזלינו:
חברת-הכנסת גאולה כהן.

מאיר פעיל (מחנה שלי):
את האויב.

חייקה גרוסמן (המערך):
חברת-הכנסת גאולה כהן, לא זכיתי לשמוע ממך בלה אחת של הסתייגות מההתפרצויות.

גאולה כהן (התחיה — בנאי):
לא שמעתי ממך אף נאום אחד כזה נגד אש"ס, ואני נמצאת פה כל הזמן. לא דיברת אף פעם אחת נגד אש"ס, ואת מדברת נגד יהודים. אני לא מגינה על הדרכים והאמץ צעים שלהם, אבל מעולם לא שמעתי אותך מדברת נגד אש"ס.

חייקה גרוסמן (המערך):
לנוכח הנוקים שהחבורה האלימה והמטרופת הזאת

— — — (חברת-הכנסת ג. כהן קוראת קריאת-ביניים)

היו"ר ש. ארבל-אלמזלינו:
אני מבקשת ממך להפסיק, חברת-הכנסת כהן.

חייקה גרוסמן (המערך):
יש אייב אחד גדול, הוא הרמטכ"ל לשעבר... נכון, חברת-הכנסת גאולה כהן?

— — — לנוכח הנזקים שהחבורה האלימה והמטרופת הזאת מביאה עלינו, בטרם ימיטו עלינו אסון יש להכריז כי היא בבחינת התאחדות בלתי-יחידית. מטרותיה בלתי-יחידיות,

ואמונה זכה ואצילית בטלוויזיה, אמר כך לכתב "ג'רו" סאלם פוסט": "אינני יודע אם ניתן עוד למנוע שפיכות דמים בין יהודים לערבים. ההתנקשויות שיוכיחו כי לא ייתכן עוד דו-קיום בין יהודים לערבים יובילו לגירושם של הערבים."

שמואל מולידאנו (התנועה לשינוי ויזמה):
וחאש ישיבת-ההסדר מה אמר?

חייקה גרוסמן (המערך):
מה לעשות, רבותי? האם עלינו לעמוד דום בפני חזית-הסירוב הזאת רק משום שהיא מצטיידת בכחול-לבן? איזה מין שיתוק אחז ברוב המתון והשפוי במדינה, מה קרה לכל מי שממשיכים לבנות, העובדים קשה, המחכים לשיוכו, היושבים בספר — בקיצור, הממשיכים לבנות את הארץ? וכי הרצח במשגב-שם לא עורר זעם? ודאי שכן. מדוע הגיבו אנשי משגב-שם וכל יושבי הגבול הצפוני, מדוע הגיבו הם כבני-אדם שפויים ומוסריים? הם פחתו אדברים את עם ישראל? מדוע אנו חייבים להבין את הפרובוקאציה בדה כאילו זה היה רק זעם קדוש ואש אהבת ישראל?

אמנון רובינשטיין (התנועה לשינוי ויזמה):
אש שנאת ישראל.

חייקה גרוסמן (המערך):
אנשי משגב-שם מבינים באופן הפשוט והאנושי כי נקמה עיוורת גם אינה מועילה וגם אינה מוסרית. הם לא התהלכו עם אצבע מאשימה כלפי צה"ל — — —

משה ארנס (הליכוד):
את לא צודקת. לא היית שם. מי שהיה שם יודע שהיתה אצבע מאשימה.

חייקה גרוסמן (המערך):
— — — הם תבעו מעצמם. אני יודעת שאתה מומחה לבטחון.

משה ארנס (הליכוד):
מי שהיה שם יודע שהיתה אצבע מאשימה.

חייקה גרוסמן (המערך):
להבדיל אלף אלפי הבדלות.

אמנון רובינשטיין (התנועה לשינוי ויזמה):
אתה משווה את הביקורת הלגיטימית על מחזלים להתקפה על צה"ל?

משה ארנס (הליכוד):
שמעת מה שאמרו — — —

חייקה גרוסמן (המערך):
אתה יודע מה זו אצבע מאשימה, חברת-הכנסת ארנס? שצה"ל אשם באסון. זו אצבע מאשימה.

מאיר פעיל (מחנה שלי):
שראש ישיבת-ההסדר יגיד לשר הבטחון: "אתה לא תעז לבוא להלוויה" — דבר זה לא ייתכן.

חייקה גרוסמן (המערך):
באצבע מאשימה זו היה גם איום, ואני לא רוצה לומר מה המשמעות של האיום הזה כשזה יורד למטה.

ההתנחלות בבית "הדסה", אבל ראו גם ראו: תחילה פרצו לשם אנשי הרב כהנא — הם לא נעשו. אחר כך פלשו לשם גשור וילדיהן — הן לא פנו משם. הרב כהנא אחז בגוש-אמונים, גוש-אמונים במסד"ל ובאריק שרון, אריק שרון ואחז בממשלה.

חברי הכנסת, הרב כהנא ואנשיו לא היו יכולים להתקיים בתנאים של בידוד פוליטי וחברתי. אם שר בממשלת ישראל, שר החקלאות וההתחליות, מרשה לעצמו להאשים רמטכ"ל לשעבר בשיתוף פעולה עם שונאי ישראל וצועק "בגידה בשער", הרי הוא מכשיר בזה את הקרקע הציבורית לגיוולי הפרא האלה. האם הוא לא מבין זאת?

מרדכי וירשובסקי (התנועה לשיוני ויזמה):
לא, הוא לא מבין זאת.

חייקה גרוסמן (המערך):
חברי הכנסת, הגדה המערבית מתלהטת. קיצוניים תוצרי-בית —

מאיר פעיל (מחנה שלי):
ההבדל בין אריק שרון והרב כהנא הוא רק אחד — הכיפה.

חייקה גרוסמן (המערך):
— קיצוניים תוצרי-בית יכולים להושיט יד לאש"פ. שני הצדדים משיגים את מבוקשם: האלימות חוגגת, הסיי-כוי לחיים זה לצדו של זה בשלום מתעמעם והולך. לפני יומיים, כאשר חזרו המתנחלים של קריית-ארבע מהל-ווייתו של אלי הזאב, פרצו אנשים מקריית-ארבע ומחוצה לה לביתו של השיח' מוחמד עלי אל-ג'עבר, ראש עיר חברון לשעבר, שברו חלונות — אומרים שגם רהיטים, לא בדקתי זאת — השחיתו מכונות. הם האשימו את השיח' הישיש והמשותק ברצח. אחר כך ירדו למערת-המכפלה ובדרך ירו באוויר, יירו אבנים, פגעו ברכוש ובבתים שבהם יושבים תושבי חברון נצורים מפאת העוצר.

כוותח הבטחון, שספגו ערב לפני זה עלבונות מאנשי קריית-ארבע — שוב יידו עליהם אבנים, ושוב הם עמדו בפני המצב הבלתי-נסבל שבו הם נתונים לאחרונה. מיידים עליהם אבנים מזה ערבים ומזה תושבי קריית-ארבע. והפרובוקציה כפולה. היו התכתשויות בין כוחות הבטחון לבין תושבים מקריית-ארבע. אין זו הפעם הראשונה. חברי הכנסת, כוחות בטחון רבים מרותקים למקום, כי הם שומרים על בטחונם של תושבי הקריה בתברון. חיילים מהסדר חייבים לוותר על חופשות בשבתות ובדגים. צויר-קריאה מגיעים למילואימניקים לעתים תכופות יותר. וכ-אילו לא די בכל אלה, שכל מתנחל זקוק לשמירה צמודה וכוחות ומשאבים מרותקים למקום, הרי נקלעים החיילים למריבות וקטטות עם תושבי הקריה אשר יורדים מדי פעם לחברון להפגין נוכחות בקסבה. לעתים מלווה נוכחות זו בהתנגדות אלימה. כל זאת תחת המטריה המגינה של צה"ל.

חברי הכנסת, חיפשתי את הגבול המבדיל, המפריד בין מתנחלי גוש-אמונים לבין אנשי "הליגה". הייתי רוצה למצוא את הגבול. לצערי מצאתי בקושי גבול מטושטש, מתורץ ומבולבל.

חנן פורת, הוא ולא אחר, המבומס, זה שאיננו מתפרע לעולם, זה שהיה מנחה תכנית נשמה ושיבה לשרשים

של הרב יצחק-הדופן, וכיצד לא יצטטו את אמרי-השפר ופניני המחשבה הלוהטת של הפאשיסטים הקטנים האלה, תסלחו לי על הביטוי? המשטרה — מתייחסת אליהם בסלחנות מפליגה.

חברי הכנסת, מי אמר במסיבת עיתונאים את הדב-רים האלה: "רק נוכלים ותמימים סבורים שאפשר לש-לב את הערבים במדינה ציונית"? — לא נציג הוועדה להכוונה לאומית, גם לא אמר זאת נציג אש"פ. מי אמר: "או אנחנו או הם"? — לא תועמלן של ג'יבריל. מי זעק בחוצות חברון השוממים: "נקם, נקם מייד"? — לא הקאדי, לא מילחם ולא קוואסמה. את אלה גירשו, כי הסיתו נגד ישראל ונגד השלום עצמו. כך נחתו בפניהם את כל כלי-ההתקשורת בעולם. הממשלה גם פעלה שלא כחוק וגם לא הועילה לבטחון ולא תרמה להרגעת הרוחות בגדה. הנזק היה כפול. אך מה קורה לרב כהנא וליוסי דין? — לא כלום. הם ממשיכים להיות חמושים ובריש גלי, הם מתהלכים במדים, הם "הצבא הפרטי של פופסקי". הם ישלטו סדר, הם מתארגנים עם נשק ביד נגד האוטר-נומיה, כאשר מצאו אצלם מומן מיצבורי נשק — לא קרה להם ולא כלום. משום-מה אף אחד מהם לא נשפט, אף אחד אינו יושב בבית-הסוהר כמגיע לתורסי רכוש, לדורסי צלם אדם יהודי, לפורבוקאטורים, פעמים איר-ספור שאלנו שאילתות, ביקשנו הסברים, אך והתחמקות היתה מוש-למת. שר הפנים היה והינו מומחה לתשובות מתחמקות, חלקלקות, כמובן גם חסרות עניין ותוכן.

יותר מדי זמן הבלגנו. הטענה שהם מעוטר מבוטל, מבוכלב, קולני וקצת לא שפוי מעוררת בי חלחלה לזכר העבר והשלכותיו כלפי העתיד. מי יוכל לבטא במלים את שטט-הנפש ממעשים אלה, מי יוכל לאמוד את הנזק שהם גורמים לישראל, לבטחונה ולמוסר שלנו? טוענים בין היתר, גם ראשי גוש-אמונים, כי מעשי ההתפרעות הם ביטוי לזעם נגד מעשי המחבלים, ודאי יימצאו גם בבית הזה מי ש"מבינים" אותם, אך מעשים אלה הם עצמם מעשי חבלה. כל מטרתם היא ליצור יחסי גיהנום בינינו לבין האוכלוסיה הערבית גם בירושלים, גם בגדה וגם בנצרת.

גברתי היושבת-ראש, אני נושאת עמי שתי טראומות, לא אחת בלבד. האחת — לא להיות עוד קרבן-עולה לאנטישמיות, לפורעים, לפגרומוסצ'יקים, לגזענים; והש-ניה — לא להיות כמקולקלים בעמים ולא להעלים עין ממעשי נבלה הנעשים מתחת לאפך. מה לעשות, אנו מבקשים לוותר על "התענוג" המפוקפק שיהיו גם בקירבנו גזענים שהם כלי-כולם שלנו. ניתוך וגוגיות, פריצה לבתים של אזרחים — הרי כל פוגרום התחיל כך.

חברי הכנסת, עלינו לומר לאנשי הרב כהנא, גם אלה הנדים בראשם בחיזיון ציבורי, כי האלימות שלהם איננה פחות בת-עונשין מזו של אנשי אש"פ. על המש-טרה להתייחס ליריות תכאול מצדם כאל יריות של האויב. כשהם פוגעים בחיילי צה"ל, פגיעתם אינה זכה יותר מפגיעת שביאה מצד האויב. אם לא נעשה זאת — נחטא לעצמנו. הסרטן הזה עלול לצמוח ולאכול את גופנו מבפ-נים. וזרעת השנאה, המכוח וההרס — דין אחד יהיה להם ולמעשים דומים של אש"פ.

חברי הכנסת, כולנו חטאנו בסלחנות ביחס של חיזן חבו, כולנו זילזלנו. יכולת גם היום ללעוג, לראות את הגיחוך שבהם, את הגרוטסקה שבהופעותיהם, אך לצערי צבת בצבת עשירה. לא אחזור, דווקא בהזדמנות זו, לעניין

במקרים של ראיות מתאימות, להביא כתב-אשום לבית-משפט.

מרדכי וירשובסקי (התנועה לשינוי ויזמה):
תעצרו אותו על להבאתו לבית-המשפט, לא במקום הבאתו למשפט.

סגן השר י. ארידור:
אם יש משהו המתנגד לכך שנביא את הרב כהנא לבית-משפט, אני רוצה לשמוע זאת.

שמואל טולידאנו (התנועה לשינוי ויזמה):
אנחנו אומרים שבנוסף על הבאתו למשפט, אל תסלק את הדברים.

מאיר פטיל (מחנה שלי):
תביא אותו לבית-משפט, ועד אז יהיה עצור בחווה של אריק שרון.

סגן השר י. ארידור:
אני מעדיף להשאיר זאת לשיקול-דעתו של היועץ המשפטי לממשלה.

(קריאות)
גברתי היושבת-ראש, אני מוכן להפסיק את דברי ולחכות עד שהכנסת תירגע.

היו"ר ש. ארבל-אלמזולינו:
חברי הכנסת, אני מבקשת מכם לאפשר לסגן השר להמשיך בדבריו.

מרדכי וירשובסקי (התנועה לשינוי ויזמה):
אני מבקש רשות לשאול שאלה.

סגן השר י. ארידור:
אין רשות.

(חברי הכנסת י. שריד קורא קריאת-ביניים)

היו"ר ש. ארבל-אלמזולינו:
חברי-הכנסת שריד, בבקשה לא להפריע. האם אני צריכה לקרוא בשמות חברי הכנסת המפריעים?

מרדכי וירשובסקי (התנועה לשינוי ויזמה):
סגן השר ארידור, אני רוצה לשאול שאלה, ברשותך.

היו"ר ש. ארבל-אלמזולינו:
אם סגן השר אינו מרשה איני יכולה להתיר לך לשאול שאלה.

סגן השר י. ארידור:
היו כל כך הרבה קריאות-ביניים והפרעות ללא רשות עד שאינני מסכים עכשיו להפרעות ברשות.

גברתי היושבת-ראש, אני מבין את התלהבותו של חברי-הכנסת יוסי שריד לגרש יהודים מארץ-ישראל. כך זה היה בקריאת-ביניים.

צירלי ביטון (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):
לנאצי הזה אתה קורא יהודי?

סגן השר י. ארידור:
אני בכלל לא שותף להתלהבות הזאת. אני מציע לך, חברי-הכנסת שריד, להתבייש במה שאמרת.

מעשיה אנטי-לאומיים. יש להעניש על המעשים בכל חומרת הדיון. חברי הכנסת, במולדתם של היהודים לא ייסבל הפגרים.

היו"ר ש. ארבל-אלמזולינו:
רשות הדיבור לסגן השר יורם ארידור.

סגן השר י. ארידור:
גברתי היושבת-ראש, כנסת נכבדה, כשאני שומע על התפרצויות לבית ערבי, על פגיעה ברכוש, על ניפוץ מכונות, כשזה נעשה על-ידי יהודים — יש בלבי רק רגש אחד והוא רגש הבושה. אין רגש אחר. בוודאי לא יימצא אחד בבית הזה שיוכל להצדיק את המעשים האלה. ממש לא ייתכן שיהודים ינהגו כך. בשביל זה לא צריך ללכת להשוואות ולמלים בלתי-מוצדקות שחברת-הכנסת גרוסמן השתמשה בהן האני לא אחזור עליהן.

לעם היהודי יש היסטוריה. ההיסטוריה הזאת ומה שקרה בהיסטוריה הזאת הם ללא כל השוואה עם ניפוץ חלונות במכונות, ללא כל השוואה. בביטויים שאולים מההיסטוריה הזאת — הייתי ממליץ שלא להשתמש. אין זה משנה כמלוא הגנימה את שאט-הנפש שאנו מרגישים כשאנו שומעים על מעשים כאלה.

שמואל טולידאנו (התנועה לשינוי ויזמה):
השאלה היא מה אתם עושים בעניין.

סגן השר י. ארידור:
לא שמעת את דברי ואתה קורא כבר קריאות-ביניים. חכה, שמע תחילה מה אני אומר ואחר כך תקרא קריאה, אם זה לא יספיק אותך.

לא משנה ההרגשה שאנחנו מרגישים. אין זה מדויק שלא ננקטו אמצעים משפטיים ואין זה מדויק שלא יינקטו אמצעים משפטיים. כאשר הרב כהנא הפר צווים והוראות שניתנו לו על-ידי הממשל הצבאי, הוצא נגדו, לפני כשנה, צו הגבלה האסר עליו להיכנס לחברון. הוא הפר את צו ההגבלה ביום 2 לחודש יוני 1979, הוא נעצר, הוא התעמד ליד כפני בית-המשפט הצבאי בחברון, הורשע והוטל עליו עונש מאסר של 12 חודשים, שלושה חודשים מהם מאסר בפועל והיתר — על-תנאי. הוא ריצה את העונש.

בשבע שער הוא נעצר שוב לאחר שנכנס לרמאללה ונחשד בכך שהפיץ כרוזים, הסית תושבים וגרם להפרעת הסדר הציבורי. הוא נעצר, שוחרר בערבות. תיק החקירה המשטרתי הועבר לתביעה הצבאית, להעמדתו בפני בית-משפט. אני יכול להודיע לכנסת, על דעת היועץ המשפטי לממשלה, שישגשג נגד הרב כהנא כתב-אשום לבית-המשפט בגין המעשים המיוחסים לו ברמאללה ובשכם. יהיה משפט בפני בית-משפט, ובית-המשפט יפסוק את דינו. העמדה של כולנו צריכה, איפוא, להיות שלא לדבר בהכללה, לא להתייחס במלים שאינן מתאימות. על עבירה פלילית צריך שיינתן הדיון, והדיון יינתן כמו כלפי כל אחד אחר.

שמואל טולידאנו (התנועה לשינוי ויזמה):
מדוע לא מוציאים צו מעצר מינהלי?

סגן השר י. ארידור:
אני מבין שתבר-הכנסת טולידאנו מעדיף צו מעצר מינהלי על פני פסיקה של בית-משפט. אנחנו מעדיפים,

יוסי שריד (המערך) :

אני מציע לך להתבייש במה שאתה לא אומר.

היח"ר ש. ארבל-אלמוזלניו :

אני מבקשת שהוויכוח כאן יהיה תרבותי. אני אומרת זאת לכולם, לרבות סגן השר.

סגן השר י. ארידור :

עם כל הכבוד להערה של הישבתי-ראש, אני דוחה אותה.

היח"ר ש. ארבל-אלמוזלניו :

אתה לא יכול לדחות את דברי. אני מבקשת מכל חברי הכנסת, לרבות המשיב, סגן השר, שהוויכוח יהיה במסלול תרבותי. אתה לא צריך להשתמש במלים כאלה.

סגן השר י. ארידור :

השתמשתי בביטוי פארלאמנטארי, ואמרתי שהוא יכול להתבייש בדבריו. לא אמרתי שום מלה בלתי-פארי-לאמנטארית.

גברתי היושבת-ראש, ברשותך אני רוצה להמשיך את דברי, אם אוכל. עלינו להבין שאנחנו נצטרך לחיות עם ערבים בארץ-ישראל; עליהם יהיה להבין שהם יצטרכו לחיות איתנו. אנחנו לא נקבל את הגישה של הרב כהנא, האומר שלא יחיו ערבים ביהודה ובשומרון, ולא נקבל את הגישה של חברי-הכנסת בר-לב האומר שלא יחיו יהודים בחברון. אם לכוון את הניגודים משני הקצוות, כי-אז הייתי כורך היום ביחד עם הקיצוניות של הרב כהנא את הקיצוניות של תבר-הכנסת בר-לב.

שמאל מולידאנו (התנועה לשינוי ויזמה) :

תתבייש אם אתה משווה את חברי-הכנסת בר-לב עם הרב כהנא.

סגן השר י. ארידור :

גברתי הישבתי-ראש, אני דוחה את הקיצוניות משני הצדדים.

אורי אבנרי (מחנה שלי) :

זו השוואה פאשיסטית.

צירלי ביטון (התזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון) :

אתה משווה נאצי לחבר כנסת.

מרדכי אלנברלי :

זה חוסר אחריות. איך אתה יכול להשוות רמטכ"ל לשעבר עם הרב כהנא ?

סגן השר י. ארידור :

אנחנו נחיה ביחד, יהודים וערבים, בכל חלק מחלקי ארץ-ישראל, הבטחתן בשטחים האלה יהיה בידי ישראל. אנחנו נבטיח אותו בעזרת המכשירים הבטחוניים העומרים לרשותנו, ואם יהיה צורך — גם בעזרת המכשירים המשפטיים העומדים לרשותנו. מי שמפר את החוק יידע שהוא צריך לתת על כך את הדיון.

צירלי ביטון (התזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון) :

זה לא עוזר לבריטים זה לא יעזור גם פה.

אהוד אולמרט (הליכוד) :

אתה אומר זאת כהיסטוריון ?

עמוס הדרי-הורביץ (המערך) :

מה אתם עושים נגד הרב כהנא, כדי לבלום אותו ?

אהוד אולמרט (הליכוד) :

שמעת שהעמידו אותו לדין ושמעמידים אותו עוד פעם לדין.

עמוס הדרי-הורביץ (המערך) :

אבל מי צריך לעשות זאת ?

אהוד אולמרט (הליכוד) :

הוא אמר שהיועץ המשפטי מעמיד אותו לדין. רק עכשיו יצא מבית-סוהר.

שלמה הלל (המערך) :

הוא לא סומך על סגן השר.

היח"ר ש. ארבל-אלמוזלניו :

חברי-הכנסת אולמרט, אני קוראת אותך לסדר. השאלה הופנתה אל סגן השר, לא אליך.

מאיר פעיל (מחנה שלי) :

אני מבקש לשאול שאלה.

היח"ר ש. ארבל-אלמוזלניו :

אני מבקשת ממך לשבת תחילה. יש שאלה קודמת.

סגן השר י. ארידור :

אני רוצה לומר לחברי-הכנסת עמוס הדרי שבדרך-כלל התשובה באה אחרי השאלה. במקרה שלך השאלה באה אחרי התשובה.

מאיר פעיל (מחנה שלי) :

עכשיו אני רוצה לשאול שאלה.

היח"ר ש. ארבל-אלמוזלניו :

לא קיבלת רשות.

מאיר פעיל (מחנה שלי) :

אני מבקש רשות.

היח"ר ש. ארבל-אלמוזלניו :

אני מבקשת ממך לשבת תחילה. תבקש רשות ממקומך. אני לא יכולה לתת לך רשות לשאול שאלה עכשיו. אתן לך רשות אחר-כך. לא עכשיו.

שמאל מולידאנו (התנועה לשינוי ויזמה) :

אני מבקש לשאול שאלה.

סגן השר י. ארידור :

אני לא הייתי מעלה ומזכיר בתשובה שלי את חברי-הכנסת בר-לב איליאל העלתה אותו הנואמת שהגישה את ההצעה לסדר-היום, חברת-הכנסת גרוסמן.

(חברת-הכנסת ח. גרוסמן קוראת קריאת-ביניים)

יפה. מותר לי לתת להצעה שלך תשובה שלי. שמעתי את חברת-הכנסת גרוסמן באה בטענות שאנשי גוש-אמנים מרימים אצבע מאשימה כלפי צה"ל. אני חושב באמת שאין כל הצדקה, כאשר יהודים נרצחים על-ידי ערבים, להרים אצבע מאשימה כלפי צה"ל. אבל באותה מידה אין הצדקה להרים אצבע מאשימה כלפי שר הבטחון וכלפי ממשלת ישראל.

יוסי שריד (המערד) :
מי עשה זאת ?

פנן השר י. ארידור :
לדעתי חבר-הכנסת בר-לב אמר מעל במת חכנסת דבר-הבל.

(חבר-הכנסת מ. פעיל קורא קריאת-
כיניים)

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו :
חבר-הכנסת פעיל, אני קוראת אותך לסדר בפעם השנייה.

מאיר פעיל (מחנה שלי) :
אני רוצה לשאול שאלה.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו :
אתה תשאל כאשר ארשה לך.

מאיר פעיל (מחנה שלי) :
אני רוצה שתיתני לי.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו :
אתן כאשר אני אקבע.

מאיר פעיל (מחנה שלי) :
לשבת בשקט.

(קריאה : את חברת-הכנסת גאולה כהן כבר היו
מוציאים).

פנן השר י. ארידור :
לדעתי חבר-הכנסת בר-לב אמר דבר-הבל. ואני רוצה
לציין בסיפוק את העובדה שחלק ניכר מחברי מפלגתנו
היו שותפים לביקורת על דבריו.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו :
אדוני סגן השר, אני מבקשת לתת אפשרות לשאול
שתי שאלות. בבקשה, חבר-הכנסת וירשובסקי.

מורדכי וירשובסקי (התנועה לשינוי ויזמה) :
אתה אמרת, אדוני סגן השר, שהרב כהנא שוחרר
בשרבות. איזו ערבות זו היתה, באיזה סכום ? זו ערבות
עצמית ? במקרה של עבירה חזרת ונשנית ובמקרים
אחרים עוצרים אנשים. האם במקרה זה עשו זאת, או
שנתנו לו חסד של-אמת, אף שידעו שיסר כל ההת-
חייבות ? מה היה הסכום שהוא נתבע לו ?

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו :
רשות לשאלה לחבר-הכנסת פעיל.

מאיר פעיל (מחנה שלי) :
אני רוצה לשאול : האם ניתנה הוראה ליועץ המשפטי
לממשלה לפתוח בהליכים משפטיים כנגד ראש ישיבת-
ההסדר בקריית-ארבע, שאיים באצבע על שר בטחון
בישראל ואמר לו : "אם תבוא להלוויה של חללי חברון
אינני יכול להיות ערב שלא יפעלו נגדך בכוח" ?

והשאלה השנייה, בלי ויכוח פוליטי : אולי אתה
יכול למצוא דרך להימנע או להפריך או לדחות את ההש-
וואה שעשית, לפי דעתי שלא במתכוון, בין הרב כהנא,
שהוא פאשיסט ללא ויכוח, ובין חבר-הכנסת בר-לב,
שניסית להפוך אותו לקיצוני ?

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו :
רשות לשאלה לחבר-הכנסת טולידאנו.

פנן השר י. ארידור :
חבר-הכנסת בר-לב עשה זאת.

אני אצטט את דבריו. אמר חבר-הכנסת בר-לב —
תשמעו שוב מה שאמר — "אילולא ישבו שם נשים — — —
הדבר הזה שקרה בליל שבת לא היה מתרחש".

שמואל טולידאנו (התנועה לשינוי ויזמה) :
זה נגד צה"ל ?

פנן השר י. ארידור :
לא אמרתי נגד צה"ל. אילולא איפשרו לגשים לשבת
בבית יהודי בחברון לא היו הערבים רוצחים יהודים.

שמואל טולידאנו (התנועה לשינוי ויזמה) :
זה נגד צה"ל ?

פנן השר י. ארידור :
כאשר יש מקרה טראגי של רצח יהודים, עלינו,
ראשית-כול, להתלכד מול המרצחים. זה מה שצריך לע-
שות.

יוסי שריד (המערד) :
כך עשה מר בגין אחרי מעלות ? תקרא את הנאום
של מר בגין אחרי מעלות.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו :
חבר-הכנסת שריד, אני קוראת אותך לסדר בפעם
השנייה.

פנן השר י. ארידור :
לא להרים אצבעות מאשימות אלא להתלכד מול
הרוצחים, שהם האחראים היחידים והבלעדיים לפשע
המתועב הזה. זה מה שצריך לעשות. לבוא ולהגיד :
אצבע מאשימה כואת פסולה ואצבע מאשימה כואת מות'
רת, את החלוקה הצבועה הזאת אינני מקבל, אפילו היא
נעשית מטעמים של רווחים מפלגתיים.

שמואל טולידאנו (התנועה לשינוי ויזמה) :
איפה ראש הממשלה, שהגן על מצביאים בעבר ?

אהוד אולמרט (הליכוד) :
הרגישות שלכם למצביאים מתחילה רק מדרגת אלוף.
גם בזה יש לכם צביעות.

אמנון רובינשטיין (התנועה לשינוי ויזמה) :
לנו אין בכלל רגישות למצביאים.

(חבר-הכנסת א. אולמרט קורא קריאת-
את-כיניים)

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו :
חבר-הכנסת אולמרט, אני קראתי אותך לסדר.

מאיר פעיל (מחנה שלי) :
אני ביקשתי רשות לשאלה.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו :
יש שביקשו לפגך. לא כרגע. אני מבקשת לאפשר
לסגן השר להשיב. אתן לך רשות כאשר אקבע. אנא, שב.

מורדכי וירשובסקי (התנועה לשינוי ויזמה) :
גם אני ביקשתי רשות לשאלה ולא נותנים לי.

היו"ר ש. ארבל-אלמזולינו:

ניתנה תשובה. אם היא אינה מספקת אותך זה דבר אחר.

סגן השר י. ארידור:

ניתנה תשובה. אם היא אינה מספקת אותך זה דבר שהיא מספקת אותך, אתה רק לא רוצה להודות בכך.

הממשלה, ראש הממשלה ושריה גינו לא אחת כל הפרת סדר על-ידי מי שלא יהיה, כל התפרעות על-ידי מי שלא יהיה. זה היה בעבר, זה גם כיום, ואם זה יחזור — זה יהיה גם בעתיד. אני חושב, חבר-הכנסת טולידאנו, שאינך חושד בממשלה הזאת שהיא תומכת באיוו שהיא התפרעות כלפי ערבים. לא הממשלה הזאת אמרה מעל במת הכנסת ש"לא נורא, רהיטי מאהאנוני לא שברו שם" אלא הממשלה שיוצגה בעבר על-ידי האופוזיציה ועל-ידי שר בטחון אחר.

שמואל טולידאנו (התנועה לשינוי ויזומה):

לא, אבל היא לא מוטרדת מהבעיה, היא אינה מבינה את חומרת הבעיה.

סגן השר י. ארידור:

אנחנו לא טוענים שרהיטי מאהאנוני לא שברו שם. אנחנו טוענים שגם שבירת חלונות במכוניות היא פשע וצריך לעקור את זה מן השורש באמצעים משפטיים.

שמואל טולידאנו (התנועה לשינוי ויזומה):

היום ראש הממשלה היה צריך להופיע ולהשיב. אילו ייחס לזה חשיבות הוא היה צריך לענות פה ולומר את זה.

סגן השר י. ארידור:

בסיכום דברי אני רוצה להוסיף שתי הודעות. כפי שזכרנו מתשובה אני אינני מקבל כל דבר שנאמר על-ידי חברת-הכנסת גרוסמן, וודאי לא את קריאות-הביניים למרות התנגדותי לחלק מדברי ההנמקה הרי אין הם מורידים מחשיבות הנושא, נושא שאני חושב שהכנסת מאחדת בגינו, ולכן אני מציע להעביר את הנושא לוועדת החוץ והבטחון, לביטחון נוסף.

היו"ר ש. ארבל-אלמזולינו:

השותף הדיבור לחבר-הכנסת משה שמיר, להצעה.

משה שמיר (התחיה — בנא"י):

גברתי הישבת-ראש, חברי הכנסת, תנועת התחיה שוללת את דרכי פעולתו ואת סגנון דיבורו של הרב כהנא שלילה גמורה ומגנה אותם. גם הועם המצטבר, באופן טבעי, בעיקר בישובים ובציבורים הנפגעים ושי רות ממעשי הרצח הנפגעים של המחבלים הערבים, גם זעם זה אינו מצדיק פעולות חסרות אחריות, אינו מצדיק נטילת נשק ומעשי הרס ואלימות בידי יחידים. גם רגש התיסכול ותחושת חוסר הישע של ישובים הנמצאים על אדמתם, אדמת ארץ-ישראל, מעשים כאלה אינן לקבלת או בהסכמתם או בתמיכתם בדיעבד של ממשלת ישראל, כשהם מותקפים, כשהם מופקרים, כשהגנתה של מדיניות הממשלה אינה ניתנת להם כדרוש וכיאחז — גם זעם התיסכול אלה אינם מצדיקים מעשים חריגים של חוסר אחריות לאומית ואנושית. מעשים כאלה אינן לקבלת. יחד עם זאת אנחנו חייבים לציין שלא ניתנה תמנה בהירה ונכונה של המצב, לא על-ידי המציעה ולא על-ידי המשיב. התמנה הנכונה והבהירה של המצב היא שלפחות 32 שנות מדינה, לאחר 13 שנות שלטון בחלקי ארץ ישראל המ-

שמואל טולידאנו (התנועה לשינוי ויזומה):

מדוע לא קיבלה הממשלה בשיבת-השבוע, או בשיבות קודמות, החלטה המגנה ומקיעה בשאט-נפש את הפעולות של הרב כהנא ואנשיו?

(חבר-הכנסת א. אולמרט קורא קרי-את-ביניים)

היו"ר ש. ארבל-אלמזולינו:

חבר-הכנסת אולמרט, תזכור שקראתי אותך פעמיים לסדר.

סגן השר י. ארידור:

גברתי הישבת-ראש, ראשית-כול צריך להעמיד על דיוקם כמה מושגים משפטיים, שלצערי אינם כל כך נהירים לחבר-הכנסת פעיל. הממשלה אינה מוסמכת לתת תוראה ליועץ המשפטי.

מאיר פעיל (מחנה שלי):

הנחיות.

סגן השר י. ארידור:

הממשלה איננה מוסמכת לתת תוראות ליועץ המשפטי. היועץ המשפטי פועל בעניין הבאה לדיון, הוא מנחה או את פרקליט המדינה או רשויות משפטיות אחרות, מנחה אותן איך לפעול, אם להגיש כתב-אישום, אם להסכים לשיחזור בערבות או לא. כל הדברים האלה נתונים לביצועה של המערכת המשפטית. לא רק שהממשלה איננה נותנת תוראות בכזו זה אלא טוב שאינה נותנת תוראות, וצריך לברך אותה על שאינה נותנת תוראות בנושאים אלה. זו גם תשובה לחבר-הכנסת וירשובסקי. ההחלטה היא בידי הרשות המבצעת של הרשויות המשפטיות.

מרדכי וירשובסקי (התנועה לשינוי ויזומה):

ומה על השיחזור בערבות? ומה על גובה הערבות?

סגן השר י. ארידור:

גובה הערבות מסוכם על-ידי בית-המשפט ועל-ידי רשויות התביעה והסניגוריה. אני רוצה לראות את חבר-הכנסת וירשובסקי מבצע דעה בכנסת אם הממשלה היתה דנה ומחליטה ומצרה לגבי גובה הערבות שצריך לתת הרב כהנא בבית-המשפט.

מרדכי וירשובסקי (התנועה לשינוי ויזומה):

שאלתי על גובה הערבות.

סגן השר י. ארידור:

השאלה על גובה הערבות אינה מתאימה לך בנושא הזה.

מרדכי וירשובסקי (התנועה לשינוי ויזומה):

היא מתאימה לי מאוד. אני רוצה לדעת אם לא הפרו את החוק.

סגן השר י. ארידור:

אילו מישהו אחר היה שואל זאת הייתי עונה לו תשובה חריפה יותר.

מרדכי וירשובסקי (התנועה לשינוי ויזומה):

תודה על המאמץ, אבל אני רוצה תשובה. למה אתה מתחמק?

חייקה גרוסמן (המערך) :
המתניישב החלוץ הרב כהנא.

מרדכי אלגרבלי :
לוינגר.

משה שמיר (התחיה — בנא"י) :

התנגדותה איננה לכך שמישהו עושה מעשים נפשעים בחברון, התנגדותה היא לכך שיש יהודי בחברון. התנגדותה איננה לביטויים מסויימים קשים של חנן פורת, כפי שהיא ציינה — ואני בדרך כלל מציע שלא להסתמך על ציטוט כזה או אחר בעתונות — אלא נגד האיש ועשייתו, נגד הבונים מתדש את כפר עציון. איש קיבוץ, השייך למסורת נפלאה של אנשי קיבוצים גואלי השממות, מותקף כאן בשם המאבק נגד הקיצוניות ונגד הפאשיזם. אני רוצה, להשכלתך, חברת-הכנסת חייקה גרוסמן, לקרוא מתוכרת "מבנים" שהוקדשה לזכרו של החלוץ והלוחם הבלתי נשכח, יקירנו יגאל אלון. הוא מדבר על התיישבות גינוסר על אדמות פיק"א — Palestine Jewish Colonisation Association : "פיק"א התנגדה להתיישבותנו, אבל הסכימה להכניס אותנו לעבודה כדי לכבד את האדמה מידי הערבים. הדבר חל בשנה הראשונה למאורעות שנת 1936. " והוא מוסיף ומספר על הליכה נגד המוסדות — נגד המרכז החקלאי, נגד הוועד הפועל של ההסתדרות, נגד ההסתדרות הציונית. בזכות המאבק הזה התאפשר הדבר שחלוצי הנוער העובד, עוד לפני שהתקבלו לקיבוץ המאוחד, ילכו וייתישבו, המתיישבים היום בחברון בבית "הדסה" ובכל מקום בארצנו הם מאתו סוג : חלוצים הירואיים שרוחו והשראתו של יגאל אלון כמיטבו שרויה עליהם, כשם שהיא שרויה עלינו, בתנועת "התחיה".

אורי אבנרי (מחנה שלי) :
כל המתים מצטרפים לתחיה.

משה שמיר (התחיה — בנא"י) :

מדוע איננו מסכימים להעברת הנושא לוועדת החוץ והבטחון כפי שהציע דובר הממשלה ? בממשלה כתקנה ובכנסת כסדרה ברור לממשלה שאם היא תעביר לוועדת החוץ והבטחון דיון מסויים יקבל הדיון שם את האופי והכיוון שדובר הממשלה מצדד בהם וראש הממשלה רוצה בהם. אבל אין הדבר כן, בממשלתך, ידידי מכובדי סגן השר ירם ארידור, שהרי בוועדת החוץ והבטחון אינכם מצליחים להעביר את החלטת הממשלה על עניין יישוב חברון. במפלגתו של ראש הממשלה ובסיעתו יש חברי ועדת החוץ והבטחון המתעקשים להצביע נגד החלטת הממשלה בעניין יישוב חברון. אם יעבר הנושא לוועדת החוץ והבטחון חשש גדול הוא שבמקום לקבל החלטה מאוחדת שתפסול את הפסול ותדגיש את האור הגדול שבי מעשה החלוצי בחברון תתקבל שם החלטה שתגנה את נשות בית "הדסה", את ההתיישבות בלב חברון וכו', על כן למול הפסילה הטוטאלית של המעשה החלוצי האמיתי מצד סיעת המערך ולמול חוסר אמונו בממשלה זו המתבלת בו במעשיה ובמחוללה אני מציע להסיר את הנושא מסדר-היום.

היו"ר ש. אריבלי-אלמזליני :

חברת-הכנסת חייקה גרוסמן, את מסכימה להעביר את הנושא לוועדה ?

חייקה גרוסמן (המערך) :
כן.

שוחריים ולאחר שלוש שנות שלטון של ממשלה שאמורה היתה להיות ממשלה לאומית, אחרי כל אלה — דם יהודים הפקר הוא בארצנו. פעם בפעם בא נואם נמלץ מטעם שלטונות ישראל ומכריז : "דם יהודי לא יהיה הפקר בארצנו", אבל דמנו הפקר.

עלינו לשאול, ואת השאלה הזאת אני מפנה גם אל חברת-הכנסת גרוסמן על אף המרחק המבדיל בינינו, ויש בזה אולי חזרה לוויכוח ישן מלפני שנים : האם יש הבדל מבחינה מוסרית, בין תוקף ובין מתגונן ? אני טוען שהציונות ותורת ההגנה של ארץ ישראל ותורת הצבא של מדינת ישראל ותורת המדיניות שלנו מבוססות על הבטחון ועל השיכנוע הפנימי שיש הבדל בין תוקף ובין מתגונן.

חייקה גרוסמן (המערך) :
מה זה שייך לרב כהנא ?

שמואל מולידאנו (התנועה לשינוי ויזמה) :
אתה כולל את הרב כהנא בין המתגוננים ?

מרדכי אלגרבלי :
אנחנו כוללים אותו בין התוקפים.

משה שמיר (התחיה — בנא"י) :
אני כולל את הרב כהנא בין היהודים הנועמים והמתוסכלים, הראויים לגינוי על מעשים חסרי אחריות, בין היהודים המנסים בצורה מוטעית להביע את הסבל והכאב והוסר הישע של עם שאחרי אלפי שנים ואחרי מאה שנים בארץ ואחרי 32 שנות מדינה ו-13 שנות שיחורור השטחים — עדיין דמו הפקר.

עקיבא נוף (התנועה הדמוקרטית) :
חברת-הכנסת שמיר, מתוך הזדהות עם חלק מהמטרות האלה אני מציע לך להבחין היטב בין הפרדוקסאטור כהנא ובין אחרים. אתה עושה עוול לעניין שלך.

משה שמיר (התחיה — בנא"י) :
אניני מקבל את הצעותיך, חברת-הכנסת נוף, גם בהרבה עניינים אחרים וגם בעניין זה.

יש בנו וגם בשלטונותינו חוסר יכולת להתמודד עם הבעיה הזאת גם מבחינה מוסרית, לא רק מבחינה מדינית. הייתי בקריית-ארבע מייד בצאת השבת, שבת האסון, וראיתי את אלוף הפיקוד ואת ראש הממשל באילמותם ובתוסרת-הישע שלהם. דיברו שם קשות, בישיבה שבה נפגשו אנשי צה"ל עם אנשי המקום. אנשי המקום דיברו קשות — ואין אדם נתפס על צער — הם בכו וועקו ואף איימו, אני מבחיש זאת. ולא קיבלתי את כל דבריהם. ישבו מולם אלוף צה"ל מעטר בגבורה ובכבוד ובחכמה וראש הממשל הצבאי — ובמלב מסויים הם נעלבו וקמו והלכו להם במקום לשבת ולדבר עם האנשים הללו. צריך לדבר עם האנשים מרי הנפש הללו, לבוא אליהם, להסביר להם, לתת להם את התשובה — אבל ממשלת ישראל אינה נותנת את התשובה.

אורי אבנרי (מחנה שלי) :
התשובה היחידה היא להסתלק משם מהר.

משה שמיר (התחיה — בנא"י) :
החץ של חברת-הכנסת גרוסמן הופנה בעצם נגד ההתיישבות החלוצית, נגד גיבורי ההתיישבות החלוצית שלנו היום ביהודה ובשומרון ובתברון.

חוברת כ"ד, ישיבה ש"ל

— הצעה לסדר היום ; דיווחשבון ממושב מועצת האיגוד הבין-פארלאמנטארי שהתקיים באוסלו —

בגלל אותה בקשה אלא אם הממשלה והקואליציה מבקשות שנקיים הצבעה היום וזה מוסכם עליהן.

אורי אבנרי (מחנה שלי) :

רק בישיבה יכול אחד מחברי הכנסת לבקש לדחות את ההצבעה. זו לא יכולה להיות הנראה מבחוץ ולא רק לגבי הוועידה של המפלגה הליבראלית. אני מבקש הצבעה.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו :

תסלח לי, חברי-הכנסת אבנרי, שמעתי אותך. המפלגה הליבראלית היא חלק מסיעת הליכוד, היא גם בקואליציה וגם בממשלה. אם הממשלה והקואליציה יודיעו שהן רוצות שאכן תתקיים הצבעה נקיים אותה. סגן השר יורם ארידור, בבקשה.

סגן השר י. ארידור :

מאתר שיש נוהג קבוע שכאשר יש שתי הצעות לא מקיימים הצבעה בנסיבות אלה הרי בלי שום קשר לתוצאות הצבעה האפשריות אני מציע לקיים את ההחלטה.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו :

כלומר, לא לקיים הצבעה. אני מקבלת זאת וההצבעה בנושא זה לא תתקיים.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו :
האם גם על זה לא מצביעים היום ?

שמואל פוליראנו (התנועה לשינוי ויזומה) :
יש קונסנזוס.

אהוד אילמרט (הליכוד) :
יש הסכמה, אפשר להצביע.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו :
מה אומרת הקואליציה, האם היא מסכימה להצביע היום ?

מרדכי וירשובסקי (התנועה לשינוי ויזומה) :
הממשלה הציעה.

שלמה הלל (המערך) :
מי ביקש לדחות ?

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו :

יש בקשה בגלל הוועידה של המפלגה הליבראלית. בדרך כלל נענים לבקשה ואין הצבעות. גם אתמול לא התקיימו הצבעות וגם קודם לא קיימנו הצבעה של חוק מס בולים. גם בנושא זה אני יכולה לא לקיים הצבעה.

ד. דיווחשבון ממושב מועצת האיגוד הבין-פארלאמנטארי שהתקיים באוסלו

גאנטיסטאן. החלטה בעניין סעיף זה זה נתקבלה ברוב של 96 נגד 25 ו-14 נמנעים וההצבעה זו מצאה ברית-המערב צות את עצמה מבודדת מהעולם השלישי, ממדינות אפ-ריקה, מהמדינות הערביות, ואפילו יוגוסלאביה הצטרפה למדינות שתבעו את העלאת הנושא על סדר-יומה של המועצה. גם ההצעה האמריקנית בעניין תפיסת בני הערובה באיראן ובקולומביה זכתה לרוב גדול והמחאות, הגינויים והקריאה לשיחרור מידי של בני הערובה נת-קבלו ברוב של 88 קולות ללא התנגדות.

גם הנושאים שלנו זכו, כמובן, לדיוניה של המועצה והוועדה המדינית שלה. עוד לפני התכנסותה של המועצה הגישה המשלחת הסורית בקשה לוועד הפועל לכלול בין ההצעות לסדר-יומה של הוועידה הבאה סעיף על זכותם של הפלסטינאים להגדרה עצמית ולהקמת מדינה. משלחתנו סברה שתילה כי מן הנכון לגנות ולגייס תמיכה לדחיית הנושא בשל הדרך שבה הוגשה ההצעה — דרך זו של העלאת נושא לפני המועצה מבלי שיעבור תחילה דיוני ועדה מצ-ריכה רוב של שני-שלישים מבין המצביעים. אולם תוך כדי הדיונים הגישה המשלחת הצרפתית תיקון להצעה הסורית, על דעת הסורים, והיא לשנות את שם הסעיף ל"המצב במזרח התיכון והבעיה הפלסטינאית". סעיף בשם זה היה כלול כבר, בהסכמתנו, בסדר-יומה של הוועידה הקודמת ועל כן נתנו את הסכמתנו לכך. גם הפעם בכל זאת נמצאו תשעה נציגים, ביניהם נציג אוסטרליה, שהציעו להסיר את הנושא מסדר-היום בשל הדרך הלא נכונה שבה הגישה המשלחת הסורית את הצעתה.

בנושא הפלסטינים שדון בוועדה לזכויות האדם תגש-נו תוכיר מפורט שכלל את נסיגה של ישראל בשיקום פליטיה מאירופה ומאזרחות-ערב, פעולותיה בעניין פלי-טי וייטנאם והצעות בדבר קליטת ילדים פליטים. כמה מהצעותינו ורעיונותינו הוכללו בהצעת הסיכום. גם

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו :

אנו עוברים לסעיף ג' בסדר-היום : דיווח על מושב מועצת האיגוד הבין-פארלאמנטארי באוסלו. את הדיווח יביא חברי-הכנסת חיים קורפו.

חיים קורפו (הליכוד) :

גברתי היתשבת-ראש, כנסת נכבדה, המשלחת שלנו למושב האביב של מועצת האיגוד הבין-פארלאמנטארי, שהתקיים באוסלו בין ה-12 באפריל שנה זו, היתה מורכבת מתבר-הכנסת משה שחל וממני, מזכיר הכנסת נתנאל לורד ושגרירת ישראל באוסלו הגב' חתה הראלי.

אורי אבנרי (מחנה שלי) :

יש למחות על ההסכמים בין הסיעות בעניין הנסיעות.

חיים קורפו (הליכוד) :

מתי אתה תוחלף בכנסת, חברי-הכנסת אבנרי ?

בצד הסעיפים השגרירתיים שעמדו בפני המועצה, סעיפים העוסקים בתברות באירגון — במושב זה הוחלט לחדש את חברותן של גאנה וניגריה שיחד אתן מיוצגות כיום באיגוד 90 קבוצות פארלאמנטאריות — בעיות תקציב ומינהל, קביעת סדר-היום של הוועידה ה-67 של האיגוד שתיערך במזרח ברלין בספטמבר שנה זו, פגיעות בזכויות האדם בכמה ארצות, מעקב אחר הממצאים של הסימפוס-יון בעניין איכות החיים באירופה, אימוץ המלצות הוועדה בעניין זיהום הים התיכון, עצמאותה של זימבאבואה, פעילות האיגוד בתחום האוכלוסין והפיתוח, עריכת ועידה לבעיית האנרגיה בשנת 1981 — בצד כל אלה עמדו כמובן נושאים אחדים שהעסיקו את המועצה וזאת הפעם הרא-שונה שנושאים בעניינים אלה תופסים את מקומם של נושאים שגרירתיים ומקובלים. בין הנושאים החריגים היתה הפעם הצעתה של משלחת מאורקו לדון במאורעות באפ-

בוועדה זו חששנו מהכללת בעיית הפליטים הערבים אולם הניווט בוועדת הניסוח של ועדה זו היה ידידותי לישראל והסיכומים היו כלליים והומאניים בלבד. המ"א אורעות במשגב עם ופעילות צה"ל בלבנון מצאו אף הם את ביטויים בהחלטות המועצה כאשר המשלחת הל-בנונית ביקשה להוסיף להחלטות הוועדה הפוליטית סעיף המגנה את ישראל על פעולותיה בדרום לבנון ועל התנהלויותיה "בשטחים הכבושים ובירושלים הערבית". בשלב הראשון של הדיונים, בישיבת הוועד הפועל, נד-תה ההצעה הלבנונית שביקשה לקשור את הגינוי הזה עם הגינוי על הפלישה לאפגאניסטאן. שני הגושים דחו את ההצעה מנימוקים הם אולם בוועדה המדינית תיקן הנציג הלבנוני את הצעתו והציע, לאחר שנחקבל כבר הסעיף בעניין אפגאניסטאן, לכלול סעיף נפרד לגינוי ישראל. נציגנו בוועדה הציע להוסיף לסעיף זה גינוי לפ-עולת הטרור של אש"פ במשגב עם שבאה מגבול לבנון. נציג אש"פ שנאם אחריו הכחיש את שייכות אש"פ להתקפה על משגב עם ודבריו עוררו גיחוך רב. בכל זאת נתקבלה ההצעה הלבנונית ב-30 נגד 9 ואילו הצעתנו נדחתה ברוב דומה.

בהודמנות זו הציע גם הנציג היווני להוסיף סעיף דומה בעניין קפריסין והתנהגות הטורקים. גם הצעה זו הוכללה בסדר-היום, ברוב של 11 נגד 10.

עלי לציין כי במושב זה של המועצה גזלו, כמוכן, המאורעות באפגאניסטאן ובאיראן את מרבית תשומת הלב וההתעניינות. מפי מספר ניכר של משלחות שמענו נימה של עייפות מהעניין של אש"פ וביטוי לכך ניתן למצוא במספר הזעום של המשתתפים בהצבעות בסעיפים אלו.

לסיים דברי עלי לציין את העזרה הרבה שקיבלנו משגרירותנו במקום. השגרירה וחבר עוזריה עשו כמיטב יכולתם לסייע בידינו בעבודה, בעצה ובקשרים ולהנעים את שהותנו במקום ככל האפשר. כן אציין כי המפגש עם הקהילה היהודית במקום גילה בפנינו קהילה יהודית קטנה אך ערה ותמה לעניינה של ישראל.

הי"ר ש. אריבלי-אלמוזלינו :

תודה רבה לחבר-הכנסת קורטו על הדו"ח המאלף. חברי הכנסת, תם סדר-היום. הישיבה הבאה ביום שני בשעה 16:00. ישיבה זו נעולה.

הישיבה ננעלה בשעה 12:54.

נספחות

א. סדר-היום לשיבות שני"ח-ש"ל

- א. שאילתות ותשובות.
- ב. חוק העונשין (תיקון מס' 13), תש"ם-1980 (קריאה ראשונה).
- ג. חוק לעריכת קובץ דיני ממונות, תש"ם-1980 (קריאה ראשונה).
- ד. חוק רשות שדות-התעופה (תיקון), תש"ם-1980 (קריאה ראשונה).
- ה. חוק הספנות (ימאים) (תיקון מס' 3), תשל"ט-1979 (קריאה ראשונה).
- ו. חוק לימוד חובה (תיקון מס' 15), תש"ם-1980 (קריאה ראשונה).
- ז. חוק מס הבולים על מסמכים (תיקון), תש"ם-1980 (קריאה ראשונה).
- ח. חוק לתיקון פקודת הדיג, תש"ם-1980. (קריאה ראשונה).
- ט. חוק המכר (דירות) (הבטחת השקעות של רוכשי דירות) (תיקון מס' 2), תש"ם-1980 (קריאה ראשונה).
- י. חוק תקנת השבים, תשל"ט-1979 (קריאה ראשונה).
- יא. חוק דיני עבודה (הסכם להקמת שדות-תעופה בנגב), תשל"ט-1979 (קריאה ראשונה).
- יב. חוק-יסוד: החקיקה (קריאה ראשונה).
- יג. חוק החקיקה (הוראות מעבר), תשל"ח-1978 (קריאה ראשונה).
- יד. חוק התובלה האווירית, תשל"ט-1979 (קריאה ראשונה).
- טו. חוק הגבלת הפירסום של מוצרי טאבאק לעישון, תש"ם-1980 (קריאה ראשונה).
- טז. חוק שיפוט בתי-דין יהודיים קראיים (נישואין וגירושין), תשל"ט-1979 (קריאה ראשונה).
- יז. חוק לימוד חובה (תיקון מס' 14), תש"ם-1980 (קריאה ראשונה).
- יח. הצורך בביעול גביית מס הכנסה ומס ערך מוסף - הצעת חברי-הכנסת ש. ארבל-אלמוזלינו, ג. האוזנר, ד. גולומב וש. אליהו.
- יט. הקמת רשות לפיתוח הגליל - הצעת חברי-הכנסת י. כהן.
- כ. הצורך בתיאום פעולות הממשלה בגליל - הצעת חברי-הכנסת ד. רוזיליו.
- כא. מגמה להעלאת תעריפי פרמיות הביטוח - הצעת חברי-הכנסת מ. עמאר, מ. פעיל ומ. וירשובסקי.
- כב. מעמדם של עובדי מדינה - הצעת חברי-הכנסת ש. ארבל-אלמוזלינו וא. מלמד.
- כג. כינון המטה למלחמה באינפלציה - הצעת חברי-הכנסת ע. אמוראי.
- כד. החלטת הממשלה על הקפאת המחירים - הצעת חברי-הכנסת ד. גולומב.
- כה. שינוי שיטת הסובסידיות מסיבסוד המצרך לסיבסוד הנצרך - הצעת חברי-הכנסת מ. פעיל וח. בר-לב.
- כו. יום הסביבה הבין-לאומי - הצעת חברי-הכנסת י. תמיר.
- כז. עתידן של קיצבאות הילד הראשון והשני - הצעת חברי-הכנסת ש. ארבל-אלמוזלינו.
- כח. התגברות האנטישמיות במערב אירופה - הצעת חברי-הכנסת מ. קצב.
- כט. השביתה בצי הסוחר - הצעת חברי-הכנסת מ. אלגרבלי, י. ז'. אמיר, מ. כהן, מ. פעיל וש. שטרן-קטן.
- ל. המדיניות הכלכלית של הממשלה והסקטור היצרני בארץ - הצעת חברי-הכנסת ע. הדרי-הורביץ.
- לא. הצורך בהולות מחירי הנפט והסולר להסקה ביתית בכל אזור ההר לרבות ירושלים וצפת - הצעת חברי-הכנסת ע. ברעם.
- לב. העדר רופאים בירוחם - הצעת חברי-הכנסת י. ז'. אמיר, ת. טובי, ר. מילוא וש. שטרן-קטן.
- לג. רמת הוויכוח הציבורי - הצעת חברי-הכנסת ג. האוזנר.
- לד. אזעקת דעת-הקהל העולמית נגד השמדת הכפר הלבנוני קנת - הצעת חברי-הכנסת ע. גוף.
- לה. מצב החקלאות והחקלאים בישראל - הצעת חברי-הכנסת א. כץ-עוז.
- לו. חוק לתיקון פקודת העיריות (מס' 21), תשל"ו-1978 (קריאה ראשונה).
- לז. הודעת הממשלה בעניין רצח המתפללים בחברון - הצעת חברי-הכנסת י. כהן.

ב. הצעה לסדר-היום לשיבות ש"ל

ג. הודעת שר האוצר בעקבות מסקנות ועדת החינוך והתרבות בנושא מערכת החינוך ועיכובים בתשלומי משכורות המורים *

ממשרד החינוך והתרבות נמסר לנו כי משכורות המורים משולמות עתה כסדרן וכי נעשים מאמצים להתגבר על העומס הנוסף שנוצר כתוצאה מהעיצומים הנ"ל מהצורך לבצע חישובים רטרואקטיביים, קיוון מפרעות וכיוצא בזה.

ב. בעניין המסקנות של "ועדת עציוני" הושגה הסכמה עם אירגוני המורים אשר באה לידי ביטוי בהסכם שנחתם עמם ביום 18 במאס 1980 ולפיו יוגשו המלצות הוועדה בהקדם לדיון בממשלה ובהמשך לכך יוקם מיד צוות משותף לצדדים שידון בהמלצות הוועדה כמכלול אחד ויקבע דרכים ליישומן.

העתק מההסכם צורף.

בכבוד רב,
יגאל הורביץ
שר האוצר

לכבוד

מר יצחק ברמן

יושב-ראש הכנסת

נכבדי,

למכתבך מיום ח' בניסן (25 במאס 1980), הריני להודיעך כדלקמן:

א. השיבושים במשכורות המורים נגרמו בעיקר בעקבות עיצומים שננקטו על-ידי עובדי הגזברות של משרד החינוך והתרבות על רקע תביעות שכר חריגות, שמשמעויות ההיענות להן היתה פתיחת הסכמי שכר.

לאחר מאבק ממושך, שבמהלכו נעשה כל מאמץ לצמצם את הפגיעה בשכר המורים עד למינימום, שוכנעו עובדי הגזברות לחזור לעבודה תקינה תוך ויתור למעשה על תביעותיהם.

העתק: מר זבולון המר, שר החינוך והתרבות.
השר משה נסים.

חברת-הכנסת אורה נמיר, יושבת-ראש ועדת החינוך והתרבות.
מר איתן יעקבסון, נציב שירות המדינה.

* הונחו על שולחן הכנסת ביום ז' בניסן תש"ם — (24 במאס 1980).

ד. הודעת שר החינוך והתרבות בעקבות מסקנות ועדת החינוך והתרבות בנושא פתיחת בית התפוצות בתל-אביב בשבת *

מהנהלת בית התפוצות נמסר לי כי המיתקים האלקטרוניים בימי שבתות מופעלים כבר ב"שעון שבת".

בכבוד רב,
זבולון המר
שר החינוך והתרבות

לכבוד

מר יצחק ברמן

יושב-ראש הכנסת

נכבדי,

על פי סעיף 85 לתקנון הריני מפרט להלן את הנעשה בעקבות מסקנות ועדת החינוך בנושא "פתיחת בית התפוצות בתל-אביב בשבת".

* הונחו על שולחן הכנסת ביום א' באדר תש"ם (18 בפברואר 1980).

ה. הודעת שר החקלאות בעקבות מסקנות ועדת הכלכלה בנושא שיווק בשר מייצור מקומי *

א. הגבלת שיווק בשר קפוא — שיווק בשר קפוא לא הוגבל אלא מאז יולי 1979 הותאמו מחיריו ועל פי הודעת משרד התעשייה, המסחר והתיירות, לעלות.

כתוצאה מהתאמה רציפה זו ירד היקף השיווק של בשר קפוא לרמת של 1,500 טון בחודשים נובמבר-ינואר.

בינואר הוגבל שיווק בשר קפוא לסוגים מסויימים כדי להקל את מצוקת ענף הפטימים.

ב. הצרכן הישראלי החל לשלם את מלוא המחיר בעד בשר מיובא מאז יולי 1979. מאז יולי 1979 ועד

לכבוד

יושב-ראש הכנסת

הכנסת

ירושלים

נכבדי,

הנדון: דו"ח — המלצות ועדת הכלכלה מ-20 ביוני 1979 בנושא שיווק בשר מייצור מקומי.

בהמשך להמלצות הוועדה הנני לדווח על ביצוע הפעולות הבאות:

* הונחו על שולחן הכנסת ביום ח' באב תשל"ט (1 באוגוסט 1979).

תית. כמו כן הוחלט לאחר תום מיבצע ההוזלה על מתן סובסידיה ליצוא פטימים כדי לנקו עודפים מהענף לאחר שהוברר כי העלות התקציבית ליצוא קטנה מתוספת סיבסוד כל המערכת. כל זאת נעשה כדי להקל על המשק. ה. המשק התקלאי נערך לצימצום ההיקף של ייצור בשר עוף עליידי סגירת מדגרות וצימצום היקף ההדגרה, וסך הייצור לשנת 1979/80 עתיד להיות פחות מ-130 אלף טון לעומת מיכסת קבע של 140,000 טון. יש גם לציין כי החקלאים נושאים ב-50% מעלות מיבצע ההדגרה וכן השתתפו ב-50% מעלות מיבצע ההוזלה.

בברכה,
אריאל שרון
שר החקלאות

דצמבר 1979 עלו המחירים ב-160% והותאמו לעלות הריאלית של בשר קפוא.

ג. הממשלה דאגה למימון מלאי עופות קפואים כדי להבטיח המשך ייצור רציף של בשר עוף. היקף המלאי הממומן עלה בשלב ראשון מ-8,000 טון ל-9,700 טון ולאחר מכן ל-11,000 טון.

במקביל, לאחר שהתברר כי כל נפחי הקירור תפוי סים, החליטה הממשלה לשכור בינואר אניית קירור המסוגלת לאחסן כ-2,000 טון פטימים.

ד. כדי להקל את מצוקת ענף הפטימים הוחלט על מיבצע הוזלה בתאריכים 16.12.79—20.1.80. מיבצע הוזלה זה היווה הוזלה נוספת של כ-18% מהמחיר לצרכן וגרם להגדלת היקף הצריכה במידה מסוימת אך לא משמעותית.

ו. הודעת שר החקלאות בעקבות מפקדות ועדת הכלכלה בנושא מחסור במוצרי מזון מיוצרים על פי מכסות ייצור *

6. הממשלה קלטה במחיר המובטח את כל ייצור בשר הפטימים, למעט השתתפות חקלאים במיבצעי ההור" וזה לתקופה של תודש ימים (בסך 3 לירות לק"ג), השך תתפות חקלאים ב-50% מעלות ובצימצום ההדגרה למנ"ע עודפי פטימים.

היקף הייצור בפועל נפל מהיקף הייצור המתוכנן עקב צימצום הביקוש, צימצום שנבע בין השאר מהירי" דה בהכנסה הריאלית בסוף 1979 — תחילת 1980, והוא בצריכת כל הבשרים.

7. הממשלה מימנה אמנם מלאי של פטימים קפואים בהיקף של 12,000 טון, אך המדיניות לטווח ארוך סבי"רה כי ניתן להסתפק במלאי נמוך יותר (6,000—8,000 טון).

8. שיווק בשר הודו לא חזר למשטר של מחיר מובטח, אך הממשלה סייעה לענף כדי שיוכל להבטיח הכנסה יציבה לחקלאים, בתקופות של משבר, בשיווק באמצעים הבאים:

- א. השתתפות במכירות מוזלות למשרד הבטחון;
- ב. תמריץ ליצוא מוצרי הודים בינואר—מארס 1980.
9. משרד החקלאות משתף כל העת את היצרנים בהחלטות הנוגעות לתכנון הייצור החקלאי.
10. שלוחת ביצי מאכל תמשיך להיות נתונה במש"טר מיכסות כשהמיכסה הכוללת לשנת 1980/81 תהיה במסגרת של 1.3 מיליארד לירות.
11. הגברת תיקרת הקנסות של יצרנים החורגים מהתיכנון נמצאת בהליכי אישור הכנסת.
12. הממשלה פירסמה חוזר לקניית עודפי מיכסות ייצור, במסגרת זו נרשמו יצרנים בעלי 30 מיליון ביצים במיכסה, שבעבורן ישולמו פיצויים בסך 1 לירה לביצה לחקלאי.

בברכה
אריאל שרון
שר החקלאות

לכבוד
יושבי ראש הכנסת
הכנסת
ירושלים
נכבדי,

הנדון: המלצות ועדת הכלכלה בנושא מחסור במוצרי מזון מיוצרים על פי מיכסות ייצור.

1. מפרעות — החקלאים לא קיבלו, אך עידכון ההתחשבות אתם נעשה על פי העקרונות הבאים:
פיצוי בעד ייקור מספוא — תשלום מידי;
פיצוי על תוספת יוקר — תשלום מידי;
בשאר הסעיפים:

ייקור מעבר ל-10% — תשלום מידי ברפת ולאחר חודש בפטימים; לגבי ביצים לא הופעלו נהלי התחשי"בנות.
נהלי התחשבות אלו יישמרו עקרונית לגבי רפת החלב למרות ביטול הסובסידיות ב-20.11.79 עד 31.3.80 לפי התחייבות הממשלה.

2. הסדרי התחשבות הונהגו בענף הפטימים והחלב.
3. מרכיבי ההתחשבות נבדקו מדי פעם ומרכיב העבודה עודכן ובהתאם לכך שוגו המחירים ליצרן. במ"י דה שהתברר כי החקלאי קופח מבחינת קביעת המחיר של יום עבודה עצמי עקב פיגור בנתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה שולם הפיצוי בהתאם.
4. מחודש יולי שילם הצרכן על פי טעות משרד התעשיה, המסחר והתיירות את מלוא העלות של בשר בקר מיובא.

5. שיעור סיבסוד הבשר המקומי היה מאז יולי 1979 מעבר לשיעור סיבסוד הבשר המיובא כשלמעשה הבשר המיובא לא סובסד מאז.

בתקופה 16.12.79—20.1.80 ניתנה סובסידיה נוספת לפטימים כדי לעודד את מכירתם.

* הונחו על שולחן הכנסת ביום ח' באב תשל"ט (1 באוגוסט 1979).